

ŽELEZAR

Aktualni problemi črne metalurgije v Jugoslaviji

Na letnem sestanku upravnega odbora Združenja jugoslovanskih železarn je dr. inž. Miodrag ČEPERKOVIĆ v uvodnem referatu spregovoril o aktualnih problemih črne metalurgije v Jugoslaviji. Njegov referat v celoti posredujemo tudi našim bralcem.

Minulo leto je v mnogočem pomembno za črno metalurgijo. Omenimo samo uspešen zaključek izdelave srednjeročnega in dolgoročnega načrta razvoja (1971 do 1975, 1975—1980); povečanje proizvodnje jekla; pričetek obratovanja po večletnem zastoj obratov za proizvodnjo surovega železa; osvajanje novih pomembnih proizvodov; odkrivanje pomembnih rezerv železove rude, kakor pričetek obratovanja manjših obratov za proizvodnjo in predelavo železove rude.

Pomemben napredek je dosegel tudi v pogledu sodelovanja med delovnimi organizacijami črne metalurgije, pa tudi odnosi z zamejstvom so bili na višjem nivoju, kakor v preteklem obdobju (mislim na kakovostno področje sodelovanja).

Pomembno je izboljšana tudi struktura zaposlenih v korist strokovnih kadrov. Tako se je na primer udeležba visokokvalificiranih delavcev povečala za 2,2 % v odnosu na leto 1971 in danes predstavljajo 12,9 % celokupnega števila zaposlenih. Udeležba nekvalificiranih delavcev se je zmanjšala od 28,8 % na

27,1 %. Nesreče pri delu so v stalnem upadanju. Družbenemu standardu delovne organizacije iz leta v leto posvečajo večjo pozornost.

Komisija za zaščito pri delu je do sedaj solidno opravila svoje naloge, vendar pa ostaja še veliko dela. Če ome nimo samo urejevanje položaja zaposlenih na težkih in nevarnih delovnih mestih ter

priznavanje beneficiranega delovnega staža, do številnih drugih problemov, ki so vezani na to problematiko. Posebnega pomena tako za pa nogo kakor za državo v celoti je skupno delo na vprašanjih zamazanosti vode in ozračja.

Sekretariatu našega združenja moramo dati vse priznanje za izredno tekoče spremljanje vseh pomembnih dogodkov v preteklem obdobju v našem gospodarskem življenju. Ravno tako za pravočasne in dokumentirane in-

(Nadaljevanje na 11. strani)

Kvalitetni izdelki — edino jamstvo zanesljive prodaje

Naslov predstavlja eno izmed gesel, ki smo jih letoš v maju razmestili po vseh proizvodnih obratih, da bi slehernega izmed naš opozarjale na zelo aktualno vprašanje, ki se ga lotevamo.

Smo v četrtem meecu pri nas doslej največje akcije, ki naj bi pomagala premakniti kakovost naših izdelkov na višji nivo. Proizvajalcem je ostal mogoče namen akcije in tudi sama akcija premalo znana. Moj namen je zaradi tega posredovati bralcem ne-

kaj misli, ki bi si jih morali prisvojiti vsi sodelavci v naši železarni, če naj v letu kakovosti dosežemo vidnejše uspehe.

Za našo industrijo in gospodarstvo so dolgoletni napor, potrebni za večanje proizvodnje, za dviganje proizvodnosti. Dosegli smo določeno raven družbenega in gospodarskega razvoja. Čutimo potrebo po vključitvi v mednarodno delitev dela in ob tem ugotavljamo, da nam je življenjsko potrebna večja kakovost proizvodov in uslug.

Ob splošnem pomanjkanju blaga na tržišču smo bili zadovoljni tudi z nižjo kakovostjo izdelkov. S časom se je ponudba povečala, pojavila se je konkurenca iz tujine, in šele tedaj je prišla do pravega izraza tudi kakovost.

Ob trezni presoji pridemo do ugotovitve, da doseganje kakovostne proizvodnje ni enostaven problem. Za dvig kakovosti je v nekem smislu treba imeti več energije kot za razširitev proizvodnje. Z nabavo določenih strojev ali naprav ter zaposlitvijo ustreznih delovne sile lahko zagotovimo razširitev proizvodnje. Za doseglo dobre kakovosti proizvodov pa je potrebno dodatno še stalno pazljivo in vestno delo vseh sodelavcev, ki morajo biti primerno usposobljeni.

(Nadalj. na 7. str.)

Usklajen jeklarski trlo

Mlin za ostružke pričel obratovati

V našem glasilu smo že poročali o prestavitvi in remontu mlina za ostružke, ki so ga prestavili iz rudarne na prostor skladišča starega železa in ostružkov za glavno pisarno. Tam so poleg tega na voljo tudi žerjavi za posluževanje mlina. Na mlinu so ob remontu nekatere stvari dodelali in izboljšali, tako, da bi bilo delo čimmanj naporno. Zmlete ostružke bodo uporabljali za vložek v plavž, s čemer se bo znižala cena grodlja.

Na vodstvu talilnic so nam povedali, da so te dni že dvakrat preizkusili predelan in na novo montiran mlin ter da je preizkušnjo dobro prestal. Prihodnji teden pa že predvidevajo redno obratovanje. Medtem bodo opravili še nekatere izboljšave na situ, ki seje ostružke pred vsipom in žlebu za vsip zmletih ostružkov na tekoči trak.

Težja okvara na ASEA električni peči

V soboto 12. avgusta ob 23.15, ko so v ASEA električno peč zasipali drugi koš s starim železom, medtem ko je bil prvi že razstavljen, je prišlo do zamolke eksplozije, ki je vrgla obzidani obok iz peči. Obok je imel za seboj šest šarž, medtem ko je njegova poprečna zmogljivost 65 šarž. Razumljivo, da zaradi tega, ker je bil šele na začetku svojega obratovalnega ciklusa, drugi, rezervni obok še ni bil obzidan.

Obratovodstvo in dežurni Železarne so takoj ponoči ukrepali in Vatrostalna je pod vodstvom svojega delovodja Klinarje v zelo kratkem času dozidala nov obok, ki so ga vzdali v peč. Zastoj na ASEA električni peči je tako trajal 14 ur, kar se bo nedvomno odražalo tudi na avgustovskih proizvodnih rezultatih. Ob eksploziji so bile poškodovane tudi elektrode, ki pa jih bodo z brušenjem lahko še uporabili. Skupna škoda tako znaša 47.000,00 dinarjev.

Prvič nepomirjeno jeklo iz električnih peči

V četrtek, 10. avgusta 1972, smo v naši železarni na Lectromelt električni peči izdelali prvo šaržo nepomirjenega jekla kvalitete C 0147. V strokovni literaturi doslej še nismo zasledili, da bi kje v električni peči izdelali nepomirjeno jeklo, bodisi poizkusno ali v redni proizvodnji. Nepomirjeno jeklo se namreč izdeluje le v martinovkah in konvertorjih, ki so za te vrste jekla najbolj primerni, do čim se v električnih pečeh izdeluje le pomirjeno jeklo.

Šarža je odlično uspela. Zelo enostavno se je dala vlititi, brez dodatkov aluminija. Količina kisika v jeklu ravno zadošča za pravilno izkuhanje, kar

nam dokazuje globina plinskih mehurjev, ki so bili več kot 30 mm globoko pod površino in pa površina gredic, ki je bila brez risov in drugih površinskih napak.

V naslednjih tednih bomo izdelali še dve šarži kvalitete C 0147. Namen teh poskusov je predvsem ugotoviti možnost izdelave nepomirjenega jekla v električnih pečeh. Sedaj ko načrtujemo našo bodočo jeklarno, je treba tudi vedeti, če bomo lahko nepomirjena jekla izdelovali tudi v električnih pečeh, ki bodo po vsej verjetnosti v bodoče naši edini jeklarski proizvodni agregati.

Joža Arh, dipl. inž.
Raziskovalni oddelk

V teh dneh, ko posebne delovne grupe pri odboru za uresničevanje ustavnih dopolnil oziroma oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnega sporazuma, kot najvišjega dokumenta podjetja, že aktivno delajo na razčiščevanju nekaterih vprašanj, usklajevanju stališč in podobno, je prav da tudi na tem mestu tem vprašanjem posvetimo več pozornosti. Se daleč ni namen, da bi ta razmišljanja kakorkoli sugestivno vplivala na posamezne odločitve, temveč naj bi predvsem pomenila načelno obravnavo nekaterih vprašanj, ki jih bodo sodelavci morali spoznati z vidika pravnih in ekonomskih opredelitev pri razpravah o oblikovanju temeljnih organizacij združenega dela v železarni.

Že v uvodnih razpravah moramo poudariti, da ne moremo istovetiti temeljnih organizacij združenega dela z delovnimi enotami, čeprav so bile le-te tudi v nekem smislu oblikovane kot zaključni del delovnega procesa. Delovne enote so bile še kljub prenosu nekaterih pravic upravljanja, v procesu decentralizacije upravljanja, le »deli podjetja«, železarne, medtem, ko o temeljnih organizacijah združenega dela, ne moremo več govoriti kot »delih podjetja« v sedanjem smislu besede. Če izhajamo iz XXI. ustavnega dopolnila, ki pravi: »... temeljna organizacija združenega dela je delovna celota, v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednota na trgu ali v delovni organizaciji in je lahko na tej podlagi samostojno izražen...«, potem je najbrž jasno, da proizvodna tehnološka zaključnost, še ne pomeni »delovne celote«, ampak samo morda enega izmed pogojev za celovitost. Razen tega pa so temeljne organizacije združenega dela po ustavi same nosilke samoupravnih pravic in dolžnosti, ki pa vendarle lahko izvršujejo na nivoju podjetja nekatere samoupravne pravice in dolžnosti, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije združenega dela v podjetju (skupne službe — prodaja, nabava, raziskovanje, kadrovska politika itd.).

Temeljna organizacija združenega dela kot temeljna oblika združenega dela

Druga značilnost, ali pogoj je, da so na temeljno organizacijo združenega dela, ki deluje v okviru podjetja — železarne vezana določena sredstva družbene reprodukcije. Doslej je namreč celoten dohodek pripadal podjetju, ki je skrbel za enostavno in razširjeno reprodukcijo. Razen tega je temeljna organizacija združenega dela temeljna oblika združenega dela, v kateri delavci na podlagi svojega dela neposredno in enakovredno urejajo medsebojna razmerja pri delu, upravljaajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije, odločajo o dohodku in drugih vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja (ustavna sprememba XXI.). Iz vseh teh značilnosti lahko vidimo, da se temeljna organizacija združenega dela pojavlja kot najmanjši element, kot »celica« iz katerih bo sestavljeno podjetje — železarna. Iz vsega tega sledi, da je temeljna organizacija združenega dela po ustavi nosilka pravic in dolžnosti upravljanja, da gre za odvisno neposredno upravljanje, medtem, ko naj bi bilo posredno, kot je bil sedaj primer v delovnih enotah, le izjema.

Kljub vsem značilnostim, ki smo jih do sedaj navedli in ki v ekonomsko-pravnem jeziku pomenijo, da mora biti temeljna organizacija združenega dela ekonomski in samoupravni subjekt in nosilec samoupravnih pravic, sredstev itd., pa vendar to še ne pomeni, da je ona pravni subjekt, kot je n. pr. železarna kot celota. Pravno sposobnost lahko pridobi le, če je »sposobna samostojno nastopati na trgu«. To z drugimi besedami pomeni, da se položaj podjetja — železarne v premoženjsko-pravnih odnosih po ustavnih spremembah ni v ničemer spremenil. Po zakonu bi železarna še vedno naprej ostala subjekt, ki bo nastopala na trgu in se pojavljala v premoženjsko-pravnih zadevah oziroma odnosih. Morda bo v našem jese-niškem primeru, ne glede na toliko temeljnih organizacij združenega dela bo oblikovanih v železarni, le-ta edino lahko stopila v pravni odnos. S tem želimo le poudariti, da ko govorimo o oblikovanju temeljnih organizacij združenega dela kot samoupravnih, ekonomskih subjektov, da to še ne pomeni, da v železarni s tem oblikovanjem tudi enakost števila pravnih subjektov.

Ob vseh teh pogojih in značilnostih, ki jih bomo morali upoštevati v razpravah o oblikovanju več ali manj temeljnih organizacij združenega dela, pa ne bomo smeli pozabiti tudi na načelo, da ustanovitev ali oblikovanje temeljne organizacije združenega dela, ne sme prizadeti pravice delovnih ljudi v drugih delih te organizacije, niti ne smejo biti prizadeti interesi in pravice podjetja kot celote.

S tem grobnimi značilnostmi oziroma osnovnimi pogoji za oblikovanje temeljnih organizacij združenega dela, smo želeli le opozoriti na kompleksnost nalog in problemov, ki jih bo potrebno istočasno reševati. Hkrati pa, ker je organiziranje temeljnih organizacij združenega dela pravica delavcev, opozoriti na osnovne značilnosti in pogoje, ki jih narekujejo ustavna dopolnila in iz katerih bo potrebno izhajati v razpravah o tem vprašanju.

KDAJ IN KAKO V POKOJ

Pod tem naslovom smo v treh sestavkih že pojasnili glavne temeljne pravice iz že sprejetega zakona o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki so ho pričel uporabljati 1. januarja 1973. Ostalo nam je le še nekaj poglavij navedenega zakona in o teh bi spregovorili danes.

POKOJNINSKA DOBA

Pokojninska doba, na podlagi katere se pridobijo in odmerijo pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, obsega po tem zakonu:

I. čas, prebit v zavarovanju (zavarovalno dobo), ki se všteta po določilih tega zakona v zavarovalno dobo z dejanskim trajanjem in zavarovalno dobo s povečanjem;

II. čas, dopolnjen do 31. decembra 1972, ki se po določilih tega zakona všteta v pokojninsko dobo kot obdobje zavarovalne dobe in obdobje posebne dobe.

I. Zavarovalna doba, ki se šteje z dejanskim trajanjem:

V to zavarovalno dobo se všteta čas, ki ga je zavarovanec prebil po dopolnjenem 15. letu starosti v združenem delu v organizacijah ali na delu pri delodajalcih;

Sem sodi ves čas, ki ga je zavarovanec prebil na delu s polnim delovnim časom.

Kot čas s polnim delovnim časom je mišljen tudi čas, ki ga prebijejo na delu s skrajšanim delovnim časom:

1. zavarovanci — delovni invalidi in vojaški invalidi, če so zaposleni s tolikšnim delovnim časom kot ustreza njihovi delovni zmožnosti (skrajšani delovni čas);

2. vojaški zavarovanci, ki dobivajo invalidsko pokojnino, če so zaposleni najmanj s polovico delovnega časa;

3. zavarovanke, ki doživijo in negujejo otroka — po posebnih predpisih;

4. defektne in invalidne osebe, če so zaposlene z delovnim časom, ki ustreza njihovi delovni zmožnosti.

Navedenim zavarovancem se čas, prebit na delu z nepolnim delovnim časom (razen navedenim pod 2.), všteta v zavarovalno dobo s trajanjem, ki ustreza skupnemu številu ur takega dela v posameznem letu, obračunanih na polni delovni čas, če so delali najmanj s polovico predpisane polnega delovnega časa. Isti pogoji veljajo za zavarovance, navedene pod 1., 2. in 3., kadar je potrebnj delovni čas izpolnjen z delom pri dveh ali več delodajalcih.

Zavarovancu, ki je pridobil pravico do invalidske pokojnine, se všteta v zavarovalno dobo samo čas, ki ga je prebil na delu do dneva, ko je postal invalid.

V zavarovalno dobo se všteta tudi čas, ki ga je zavarovanec prebil v bolniškem staležu po prenehanju dela, na podlagi katerega je bil zavarovan in je ta čas dobival nadomestilo osebnega dohodka po predpisih o zdravstvenem zavarovanju, in čas na poklicni rehabilitaciji, na katero ga je napotil pristojni

organ oz. organizacija, kot delovnega invalida ali kot vojaškega invalida, kot slepega, kot osebo, ki je zbolela za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevro-mišičnimi obolenji, ali kot civilno žrtev vojne, ne glede na to, ali je bil pred tem zavarovan.

V zavarovalno dobo se všteta tudi čas, ki ga zavarovanec med trajanjem združenega dela prebije:

— na strokovnem izpopolnjevanju ali specializaciji izven organizacije, v kateri je zaposlen, ali

— na strokovnem izpopolnjevanju v strokovnih šolah ali na tečajih, organiziranih v organih za notranje zadeve.

Tudi čas, prebit na neplačanem izrednem dopustu, pod suspenzom, v preiskovalnem zaporu ali na prestajanju zaporne kazni, se šteje v zavarovalno dobo, s trajanjem in ob pogojih, ki jih določa ta zakon.

Všteta se tudi čas zavarovancem, ki so bili zavarovani v pokojninskem in invalidskem zavarovanju delavcev, bodisi v posebnih zavarovalnih skupnostih.

Način vštevanja časa po prenehanju obveznega zavarovanja bo določen s splošnim aktom skupnosti.

II. Zavarovalna doba, ki se šteje s povečanjem:

Zavarovalna doba, prebita na delovnih mestih, na katerih je delo posebno težko in za zdravje škodljivo, ali na katerih zavarovanci po dopolnjenih določenih letih sta-

rost, ne morejo več uspešno opravljati svoje poklicne dejavnosti, se šteje s povečanjem. Povečanje zavarovalne dobe je odvisno od teže in škodljivosti oz. od narave dela in sme znašati največ 50%.

Zavarovancem, katerim se zavarovalna doba šteje s povečanjem, se starostna meja za pravico do pokojnine zniža za odvisno od povečanja zavarovalne dobe.

Delovna mesta, na katerih se šteje zavarovalna doba s povečanjem, povečanje zavarovalne dobe na teh delovnih mestih ter ustrezno znižanje starostne meje določijo skupnosti v skladu z zakonom.

V ostalih določilih delovne dobe s povečanjem v tem zakonu ni bistvenih sprememb od starih predpisov (le-te smo v našem glasilu železar-že podrobno obravnavali), razen tega, da pooblašča republike in skupnosti zavarovanja, da v svojih predpisih »republiški zakon« — »statut skupnosti«, konkretnije določijo pravice zavarovancev.

Prav zato bomo temu področju posvetili večjo pozornost ob razlagi osnutkov republiškega zakona o invalidskem in pokojninskem zavarovanju in o osnutku statuta skupnosti, isto velja za tolmačenja poglavij o uveljavljanju pravic zavarovancev in o medsebojnih razmerjih skupnosti.

Mogoče za zaključek le še iz določil 75. čl. tole:

Pokojninska doba (zavarovalna doba, zavarovalna doba s povečanjem in posebna doba), dopolnjena do 31. decembra 1972, se računa po predpisih, ki so bili v veljavi do omenjenega dne.

Zdravko Pogačnik

AVSTRIJA — Plavž štev. 4 v železarni VOEST je po enoletni rekonstrukciji pričel obratovati. Med najvažnejšimi novostmi rekonstrukcije je treba omeniti preureditev vseh naprav za doseganje najvišjih temperatur vpihanega zraka. Medtem ko so pred rekonstrukcijo dosegli najvišjo temperaturo zraka 1100° C, je sedaj možno doseči 1200° C. S tem so povečali storilnost plavža ob znani porabi koksa.

SOWIETSKA ZVEZA — V ministrstvu za geologijo so ustanovili upravo za morske geološke raziskave. Le-ta bo morala do konca tekoče petletke narediti študijo o nahajališčih rudnin in rud v sovjetskih morjih. Poleg tega je predvidena tudi ustanovitev ustreznih konstrukcijskih, raziskovalnih inštitutov in obratov za gradnjo potrebnih naprav. Že sedaj je namreč znano, da so v morskih gladinah sovjetskih morij ogromne količine različnih rud (železova ruda v Čr-

nem morju in Azovskem morju; ter ob Kurilskih otokih, Kosinovu rudu v Arktičnem morju itd.).

VELIKA BRITANIJA — V raziskovalnem laboratoriju podjetja Ineternacional Nickel v Birminghamu so po dolgi raziskavi odkrili gospodarni način za prebarvanje nerjavečih jekel. Novi postopek omogoča enobarvno prebarvanje z rdečo, zlato, zeleno in modro barvo. Pri tem je važno, da prebarvanje ne vpliva na siceršnje lastnosti nerjavečega jekla kot so lep izgled, dolga življenjska doba, odpornost proti koroziji in enostavna nega.

ZDRUŽENA ARABSKA REPUBLIKA — Na področju Ghkaradeika, 300 km zahodno od Kaira, so odkrili v globlini 3600 m pod površino zemlje nahajališča zemeljskega plina. Zaloga cenijo na okoli 63 milijard m³. Računajo, da bodo pričeli z izkoriščanjem tega nahajališča še letos.

Proizvodnja v juliju

Mesec julij je bil slabši, kot smo pričakovali. Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje v železarni Jesenice je bila objavljena že v 32. številki Železarnja, dne 11. avgusta. Danes nas zanimajo še uspehi ostalih dveh železarn in v združenem podjetju Slovenske železarn. Skupno proizvodnjo smo izvršili v železarni Ravne z 89 % in v železarni Štore z 95 %. V ZPSZ je znašala realizacija skupne proizvodnje 90 % načrtovane.

V blagovni proizvodnji ni bilo dosti boljše. V železarni Ravne znaša izvršitev 85 % in v železarni Štore 86 % tako, da je v celotnem podjetju izvršitev 92 %.

Boljšje je stanje v eksterni realizaciji, saj je znašala na Jesenicah 103 %, na Ravnah 104 % in v Štoreh 100 % načrtovane. Povprečne cene so se dvignile nad predvideni nivo za 2 % in so v vseh treh železarnah nad z načrtom predvidenimi cenami. Pomemben vpliv na doseženi nivo cen je imela gotovo tudi nova regulacija cen v 114. proizvodni panogi.

Za slabo izpolnjevanje načrta v železarni Ravne je več vzrokov. V talilnicah so imeli več okvar na livnem žerjavu, kar je gotovo oviralo proizvodnjo. Neredna oskrba z ferolegurami je pa imela za posledico težave v izvrševanju programske proizvodnje kvalitete.

V valjarni so izvršili redni remont proge, kar je pa povzročilo zaostanek načrtovane

ne proizvodnje. Ne glede na predvidene remonte, načrtujejo vsak mesec dvanajstino letne produkcije.

Zaradi proizvodnje drobnega asortimenta v livarni in kovačnici, ni dosežen količinski mesečni načrt. V kovačnici je poleg tega za nekatere agregate tudi pomanjkanje naročil.

Nevšečnosti povzroča povečana fluktuacija delovne sile, predvsem v talilnicah in valjarni.

Motnje v proizvodnji povzročajo stalne menjave programa, katerega prilagajajo plačilni sposobnosti kupcev. Slabim kupcem so namreč pričeli ustvaljati dobave.

Tudi v železarni Štore so imeli vrsto težav, ki so imele svoj odraz na izvrševanje načrta in je mesec julij za njih najslabši v letošnjem letu. V jeklarni 3 dni niso obratovali in so zaostali za mesečnim planom za 462 ton. Zaostanek v valjarnah se je tudi povečal.

Nova valjarna še uvaja nekatere profile in to ne gre kar gladko. V juliju so poskušali z valjanjem Ø 20 mm in ploščatega širine 150 mm.

Ceprav izgleda včasih komaj pomembno, pa povzroča pomanjkanje nekaterih pomožnih materialov, predvsem raznih livarskih pripomočkov velike težave in tudi povečan izmeček. Se vedno so težave z nakupom in uvoza zaradi pomanjkanja deviz in zato nastopajo težave v vzdrževanju zaradi pomanjkanja rezervnih delov iz uvoza.

Enako kot vsako leto v tem času, so imeli tudi v Štoreh probleme s pomanjkanjem delovne sile.

Rezultati dela v mesecu juliju v vseh treh železarnah, niso posebno ohrabrujoči in so docela v nasprotju z optimističnimi napovedmi za drugo polletje, iz pretečenega meseca.

Zaostanki so skoraj neredomestljivi:

Na plavžih v železarni Jesenice, kjer znaša 11.378 ton ali 87 % enomesečne proizvodnje.

V elektro-jeklarni železarni Jesenice, kjer znaša 12.684 ton ali 86,5 % mesečne proizvodnje.

Pri sivi litini v železarni Štore, kjer imajo 1.252 ton zaostaka ali 59 % mesečnega načrta.

V isti tovarni močno zaostajajo v proizvodnji mehanske obdelane valjev. Zaostanek 377 ton je nekaj manj kot dvomesečna načrtovana produkcija. Čeprav bo do v novi mehanski obdelovalnici valjev kmalu pričeli z delom, do konca leta zamujeno verjetno ne bo več mogoče nadomestiti.

Se slabše je stanje pri izvrševanju letnega načrta proizvodnje strojev na Ravnah, saj ga dosegajo v kumulativni samo 33 %, ter podobno pri vrtilnem orodju. Ker imajo pa ugodnejše rezultate v proizvodnji rezilnega orodja in obdelanih odkovov, izvršujejo kumulativni načrt mehanske obdelane izdelkov vseeno z 95 %.

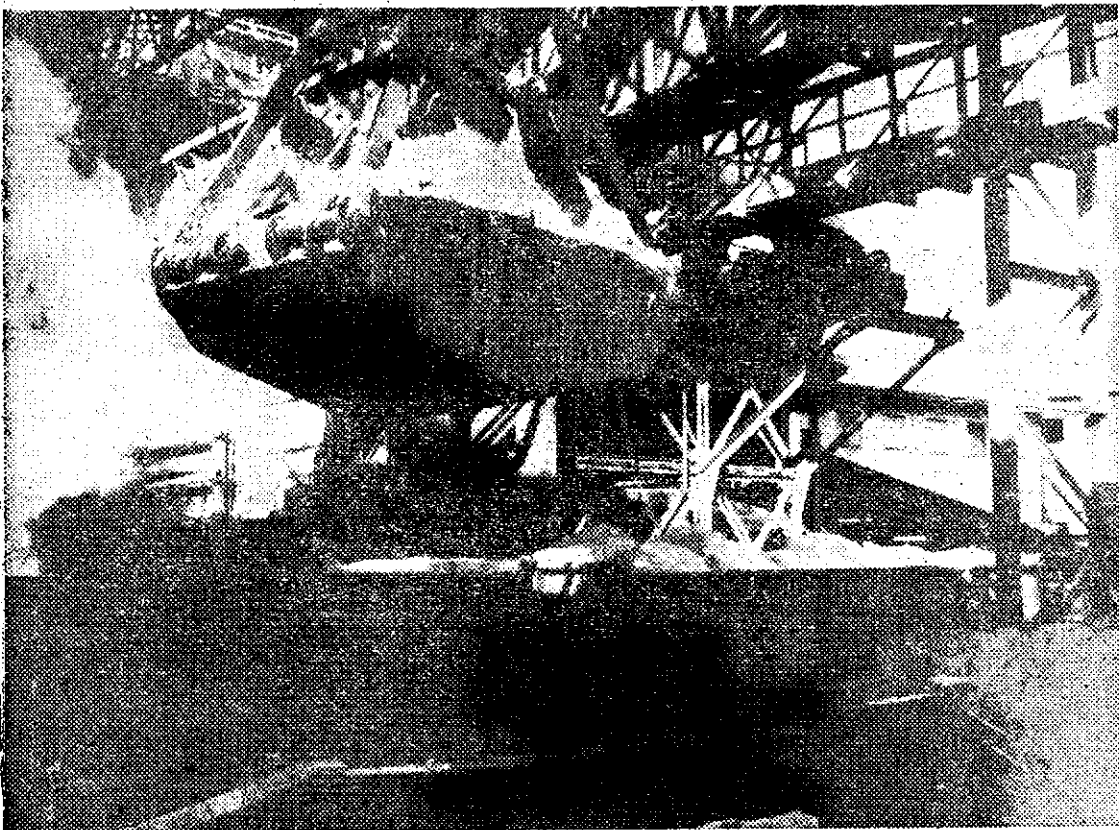
Zaostajanje za načrtovano proizvodnjo imamo še v vrsti izdelkov tako, da splošna slika o zadovoljevanju kupcev ni prav nič razveseljiva.

Upajmo, da bo v prihodnje le boljše, pogoji za to so dani.

Milan Marolt, dipl. inž.

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA — železarna Lipeck bo po predvidenih petnajstletnega plana povečala sedanjo proizvodnjo surovega jekla za štirikrat. Po petnajstih letih bo proizvajala letno 17 milij. ton surovega jekla. V ta namen so že pričeli z gradnjo druge LD jeklarne z letno zmogljivostjo 8 milij. ton.

Nakladanje granulirane žindre za tovarno Anhovo

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	Telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 19. avgusta:		
inž. Stanislav Čop, talilnice	328	76-538
NEDELJA, 20. avgusta:		
Ciril Odlasek, valjarne Javornik	620	776
PONEDELJEK, 21. avgusta:		
inž. Dušan Sikovšek, energ. obrati	302	81-130
TOREK, 22. avgusta:		
inž. Miloš Piščanec, martinarna	441	81-402
SREDA, 23. avgusta:		
inž. Ivo Arzenšek, pom.gl. dir.	401	500
ČETRTEK, 24. avgusta:		
inž. Lado Sketa, plavž	486	81-413
PETEK, 25. avgusta:		
inž. Božidar Bartelj, valjarna 2400	638	81-453

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure zjutraj. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vsch vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Na osnovi potreb po žerjavovodjih objavljamo interni

R A Z P I S za žerjavovodski tečaj

Pogoja za sprejem sta:

- da imajo kandidati dokončanih najmanj 6 razredov osnovne šole
- da bodo psihofizično ustrezali zahtevam delovnega mesta.

Na razpis se lahko prijavijo tudi članice delovne skupnosti. Prijave z ustreznimi podatki in šolsko izobrazbo morajo biti interesenti predložiti do 1. 9. na kadroviski sektor.

OBVESTILO

vsem članom delovne skupnosti železarskega izobraževalnega centra Jesenice.

V skladu z zakonskimi predpisi in določili 35. čl. statuta ŽIC razpisujemo

po sklepu VII. seje sveta zavoda ŽIC, dne 12. julija 1972 in delovne skupnosti, dne 16. junija 1972

REFERENDUM

s katerim se bodo člani delovne skupnosti, dne 6. septembra 1972 odločili glede prostovoljnega prispevka za gradnjo telovadnice pri zavodu ŽIC. Vsak mesec bi prispevali 1 % od OD iz rednega delovnega razmerja, in sicer 36 mesecev. Razpisni pogoji in način izvedbe referenduma so usklajeni z veljavnimi zakonskimi določili.

OBVESTILO

Sindikalni odbor HVŽ organizira v soboto 26. avgusta

PIKNIK V KRMI

Vabimo vse člane, svojce in upokojene sodelavce, da se izleta udeležijo. Prijave sprejema Franc Klinar do srede, 23. avgusta do 12. ure, ustmeno ali po telefonu št. 532.

Sindikalni odbor HVŽ

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Žlindra namesto na nasip v prodajo

Iz naše železarni poprečno dnevno odpravimo od 80 do 100 ton kosovne žindre za potrebe Izolirke Jesenice in Termike Škofja Loka. Ravno tako pa dnevno odpravimo šest vagonov granulirane žindre (pesek) tovarni salonita in cementa — 15. september v Anhovem.

Za pripravo kosovne žindre je Železarna morala vložiti določena sredstva za mehanizirano pripravo in zaposliti nekaj delavcev, ki delajo na eni izmeni. Žlindra je namreč potrebno ohladiti, stresti v posebne silos, zdrobiti in odsejati kose. Porabniki jo potem pretalijo v kupolkah z raznimi dodatki in spihajo žlindrina vlakna iz katerih delajo različen izolirni material.

Ce združimo obe količini, potem vidimo, da prodamo že precej žindre, s tem pa bo razumljivo tudi odlaganje na nasipu manjše, manjša pa bo seveda tudi njegova rast.

Nekaj o delovnih priznanjih

V današnjem hitrem tempu življenja včasih, čeprav nimate, človek ali ljudje, tudi marsikaj zgrešijo. Ta zagrešitev pa v primeru, ki ga mislim opisati, lahko pustijo v posamezniku zelo grenak priokus, če že ne grenko razočaranje. V mislih imam delovna priznanja, pri čemer ne mislim na kakšne denarne nagrade.

Res je, da smo ljudje zelo različni. Kar prvemu diši, drugemu smrdi. Nekdo vidi v vsej svoji dejavnosti od začetka do konca samo in izključno denar. K sreči pa je le še precej ljudi, ki nečejo biti hlapi tega demona, zato tudi delujejo z nekimi ideali, v širših ciljih, pa čeprav njihov osebni račun pri

tem trpi. Če bi vsi imeli pred seboj le osebne interese, potem naše organizacije ne bi mogle delovati, niti ne bi mogli verjeti v uspešnost samoupravnega sistema. Delo v teh organih je v mnogih primerih v prostem času, poleg tega se je treba precej učiti in tudi na razne načine nastopati, kar pa vselej ni ravno prijetno. Naša družba še zdaleč ni in tudi verjetno nikoli ne bo tako daleč urejena, da bi bilo mogoče vse opravljati med službenim časom.

Delavec, predvsem fizični, je izpostavljen tolikim negativnim vplivom širših skupin ali posameznikov, da mora biti dobro organiziran, če hoče uspešno delovati pri

uresničevanju razvojnih nalog.

Ne bi bilo mogoče trditi, da te organiziranosti na Jesenicah ni, niti ne, da ni takih ljudi, ki so se pripravljali žrtvovati. Preje bi bila vprašljiva uspešnost. Toda ne gre zato, kako naj se kot kolektiv opredelimo, kakšen naj bo naš odnos do tistih naših ljudi, ki v vseh stremljenjih vidijo le sebe in svoj osebni račun in kakšen do ljudi, ki leta in leta izkazujejo pripadnost temu kolektivu s svojim delom in osebnim odrekanjem. Vprašanje je — kako in kdo?

O tem vprašanju smo se menili tudi na seji komisije za odlikovanje pri tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata Železarne. Vsekakor se bodo morali o teh stvareh resneje dogovarjati na sejah sindikalnih odborov. Tu se ljudje poznajo in pot skozi samoupravne organe ni tako dolga in težka. Pri tem seveda ni nič slabega, če sodeluje tudi tehnični kader, čeprav se slišijo pripombe, da posamezni tehnični ljudje v našem kolektivu takšno sodelovanje odklanjajo, a so na srečo le v manjšini. Vsekakor pa je vprašanje raznih priznanj tako pomembno, da bi se morali o tem meniti tudi v organizaciji ZK. Žal pa mi znajo delati le kampanjsko. Ob pomembnih jubilejnih obletnicah odpiramo vrata priznanjem na široko, vmesni čas pa ostaja prazen in če nekdo, morda zaradi trenutnih kriterijev ni izbran, je izpadel na vsej fronti. Tako zgrešimo ljudi, ki so vso, ali velik del delovne dobe aktivno delali v delovni organizaciji, v tovarni in na terenu, se izpostavljali, ko so »čistili« stvari, ki se vse povod nabirajo, čeprav ne sodijo v naš čas in med naše ljudi. Ki so z osebno zagrizenostjo tuhtali in vrtali v včasih nepremagljivi tehnokratizem, da izbijajo z neko idejo, ki olajša ali še poceni naš proizvod, pa še in še.

Kakšen občutek naj ima tak človek, če gre po dolgih letih iz kakršnegakoli razloga iz kolektiva prav tako kot njegov sodelavec, ki je sicer naredil kar mu je bilo ukazano, a je svoje življenje posvečal le sebi, svoji družini. Ne, tu ne gre za denar. Gre za pošten človeški odnos. Ideja in boj zanjo je več kot denar. V našem najtežjem, a največjem času je velika večina naših ljudi delovala za ideje, pa ni odnehala, čeprav je vsak deseti to plačal z glavo.

Za denar so v tem času delali le in samo izdajaci.

Če bomo še naprej pozabljali na naše, tiste najboljše ljudi, bo to kot družbena destimulacija delovalo na tiste, ki ostanejo, ali z drugo besedo: ali na takšen način povzestno ne nagrajujemo le tiste, ki delajo samo za denar.

Ali smo samo zato člani ZK, da plačujemo članarino

To vprašanje postavljam javno pred vse člane organizacije Zveze komunistov Železarne. Utemeljujem pa ga z naslednjim: kot član Zveze komunistov sem povezan v osnovno organizacijo tehničnih služb. V tej organizaciji je kar lepo število članov, od katerih jih nekaj dela v raznih družbenopolitičnih organizacijah v Železarni, kakor tudi na terenu kjer stanujejo. Vendar pa menim, da bi morala biti dejavnost tako v Železarni, kakor izven mnogo večja. Zadnji skupni sestanek je bil 15. februarja 1972, že ta sestanek ni prenesel ne vem kakšnih rezultatov, ker je bil sklican na zelo neresen dan, o tem je bila izrečena kritika že na samem sestanku. Menim, da je bilo v tem času, to je v šestih mesecih, kar precej važnih dogodkov o katerih bi bilo potrebno razpravljati ter dobiti skupna stališča za delo vseh in vsakega posameznega komuniste v tej osnovni organizaciji.

Danes se vse bolj in bolj poudarja aktivnost članov Zveze komunistov na vseh področjih, enako tudi njihova večja odgovornost za vsa dogajanja. Postavljam vprašanje: kako naj nosimo odgovornost, če pri oblikovanju raznih stališč in politike ne sodelujemo. Mislim, da je bi-

lo v tem času tudi v sami Železarni več problemov o katerih bi morali razpravljati v osnovnih organizacijah tako, da bi sekretariat tovarniške konference dobil stališča oblikovana na osnovi razprav po posameznih oddelkih organizacije. Samo na ta način bodo sprejeta stališča odraz vseh članov Zveze komunistov v Železarni in bodo kot taka dobila njihovo podporo, hkrati pa bodo komunisti tudi v celeti odgovorni, da se jih uresniči v življenju. Če se tudi ostale organizacije oziroma oddelki tako sestajajo, kot se naš, ne moremo govoriti o aktivnem delu organizacije Zveze komunistov v Železarni kot celote. Če poleg tega dodam še to, da ima naša organizacija oziroma oddelki najbolj ugodne pogoje za sklic sestanka, ker vsi delamo samo eno dno, medtem ko v ostalih oddelkih člani delajo na tri ali štiri izmene. Poleg tega ima naš oddelki zelo dobro kvalifikacijsko strukturo in bi moral biti zgled oddelkom v proizvodnih delovnih enotah. Menim, da je naša članarina previsoka, da bi jo plačevali samo zato, da smo lahko člani. Ena izmed osnovnih pravic člana ZK je sodelovanje na sestankih in pri sprejemanju raznih stališč in odločitev.

TOST

Pozdrav in čestitke našim graničarjem

OB VAŠEM PRAZNIKU, DNEVU GRANIČARJEV, VAM MLADI OBČINE JESENICE ISKRENO ČESTITAMO IN ZELIMO NAJBOLJŠE POČUTJE MED NAMI, NASIMI LJUDMI TER DOSTI USPEHOV PRI OPRAVLJANJU VAŠIH ODGOVORNIH VSAKODNEVNIH NALOG. ŽELIMO, DA SE NAŠE SKUPNE AKCIJE ODRAŽAJO TUDI NA NAŠI SKUPNI PRIPRAVLJENOSTI ZA OBRAMBO SOCIALISTIČNE, SAMOUPRAVNE JUGOSLAVIJE!

Vsako leto 15. avgusta praznujejo svoj praznik naši čuvarji, naši prijatelji in sodelavci — graničarji.

Tega dne leta 1944 je bila ustanovljena posebna enota za borbo proti izdajalcem, petokolonašem, manjšim sovražnim enotam, diverzantom, enota, ki je morala skrbeti za red in mir, za varnost prebivalstva na že osvobojenem ozemlju. To je bil KNOJ-korpus narodne obrambe Jugoslavije. Takoj po osvoboditvi je bila njegova naloga tudi čuvanje naših meja, ki je takrat zahtevala še ogromno človeških življenj.

Prebivalci naše občine, posebej mladi, graničarje dobro poznajo. Pri marsikateri akciji so jim pomagali, zavedajoč se, da je le tako mogoče doseči nedotakljivost našega ozemlja. Vse skupne akcije na športnem, kulturnem in idejnem področju pa vodijo le k enemu cilju: skupni usposobitvi za obrambo socialistične Jugoslavije.

S tem namenom je bil v soboto, 12. avgusta 1972 organiziran pohod mladih iz Železarne in Gradisa ter graničarjev po graničarskih stezah, po stezah, ki jih naši graničarji prehodijo vsak dan in vsako noč po nekajkrat, po stezah, kjer postavljajo zasede, kjer se pozimi in poleti, v vročini in mrazu vzpenjajo patrole, po stezah, s katerih graničarji budno pazijo na vse, kar se dogaja okrog njih. Trideset mladincev in deset graničarjev je tega dne napravilo štirinajst kilometrov poti.

Iz Rateč je pot vodila na karavlo Slatina, ki je skrita v gozdu v bližini planiške skakalnice. Po razgovorih in ogledu karavle so se udeleženci spustili do meje, nato pa je strma pot vodila navzgor, k verjetno najboljše urejeni in opremljeni karavli na tromeji, k karavli Borba. Po kratkem počitku, odbojki in ogledu karavle so mladi v uniformah in brez nje nadaljevali pot proti karavli Podkoren na Korenskem sedlu.

Avgustovsko sonce je močno pripekalo, stekla je beseda o vsakdanjem delu graničarjev, o učenju, zabavi, o dekletih, šahu in še drugih aktualnih vprašanjih, kot bi bili skupaj že dlje časa in ne le nekaj ur. Po uri in pol hoje so že prispeli na cilj. Vodnik Smiljič s svojimi fanti je pohodnikom komaj uspel pogasiti žejo.

Fantje iz Železarne so ugotovili, da je bila pot naporna, da je graničarska služba vse prej kot lahka in da ji ne mika, da bi vsak dan napravili takšen »sprehod«.

Kljub temu so, kot vsi ostali, pokazali, da so sposobni premagati še večji napor. Takoj so namreč začeli z nogometnim turnirjem, v katerem so sodelovale ekipe karavel Borba in Podkoren, Železarne, Gradisa in Mojstrane. Ker je vsaka ekipa igrala z vsakim, se je turnir zavlekel v noč.

Po negotovostih, navijanju in spodbujanju je prvo mesto dosegla ekipa Gradisa z Jesenic, drugo je bilo moštvo Železarne, tretje pa graničarji vodnika Smiljiča.

V torek, na sam dan graničarjev, so dopoldne predstavniki družbeno-političnih organizacij in predstavniki pokroviteljev karavel obiskali vse graničarje v občini, jim zaželeli dosti uspehov ter jih obdarili. Popoldne pa so graničarji obiskali predstavnike občinskega vodstva Zveze mladine, ki so jim podarili knjige o Gorenjski ter nekaj plošč.

S sej sindikalnih odborov

Elektrotoplotna energija

Sindikalni odbor na elektrotoplotni energiji je imel 8. avgusta 9. redno sejo. Predsednik sindikalnega odbora je prisotne seznanil z osnovami novega sistema nagrajevanja ter primerjal obstoječi in novi način nagrajevanja. Prisotni so se tudi strinjali s pripombami sveta DE energetskih obratov in sklepi delavskega sveta Železarne. Menijo, da kljub obširni razpravi pred sprejetjem novega sistema nagrajevanja, še vedno obstajajo razlike med kategorizacijskimi osnovami proizvodnih in vzdrževalnih obratov.

V nadaljevanju seje so govorili o predlogu novega zakona o pokojninskem zavarovanju. Menijo, da je pokojninska osnova 10 let predloga in v sedanjem gospodarskem položaju ne zagotavlja pravične odmere pokojnine. Pripombe so imeli zaradi trajanja delovne dobe, kjer so prizadeti delavci s poklicnimi šolami, ker jim učna doba ni vštet v delovno dobo, čeprav se med šolanjem odvajajo določene dajatve v sklade socialnega zavarovanja. Pri beneficiranem delov-

nem staž bi morali upoštevati tudi strojnike ETE.

Blagajnik sindikalnega odbora tov. Hribar je poročal o stanju blagajne. Sredstva, s katerimi razpolaga sindikalni odbor naj bi prihranili za izvedbo občnega zbora, ali pa za organizacijo izleta v bližnjo okolico. Vprašanje sredstev bo ustrezno rešeno z uvedbo novega sistema nagrajevanja.

Sodelavki Miri Drole so odobrili zaradi daljše bolezenske odsotnosti denarno pomoč. Člani sindikalnega odbora so se zavzemali zato, da bi povečali del sredstev, ki se odvajajo sindikalnim odborom od sindikalne članarine, medtem ko naj bi zmanjšali sredstva ostalim sindikalnim organom.

Z delom delovnih skupin niso bili povsem zadovoljni in je njihovo delo odvisno od aktivnosti vodij teh skupin. Poiskati bo treba rešitev, ki bo vodje delovnih skupin obvezala za sklicevanje rednih sestankov in ne kot sedaj da sestanke sklicujejo šele na večkratno posredovanje obratovodstva.

Samoupravni organi v preteklem tednu

14. seja odbora za življenjske pogoje in rekreacijo

Predsednik odbora za življenjske pogoje in rekreacijo Janez Kavčič je sklical 14. sejo odbora v četrtek, 10. avgusta 1972 in za dnevni red predlagal potrditev vrstnega reda prosilcev stanovanj in reševanje tekočih zadev ter prošnji.

Vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1972 so potrdili z naslednjimi pripombami:

— Vrstni red prosilcev stanovanj strokovnjakov nima več pravega pomena, zato mora kadrovske sektor pripraviti kriterije, po katerih bi se na listo vključili strokovnjaki po predlogu uprave podjetja.

— V zvezi s plačevanjem prispevka v republiški sklad zveze borcev iz povečanega dela prispevka za stanovanjsko izgradnjo, so naročili direktorju finančno računovodskega sektorja, da do naslednje seje poda poročilo o doslej vloženih naporih in uspehih, da bi ta sredstva, ki jih Železarna prostovoljno vlaga, tudi ostala v našem stanovanjskem skladu.

— V zvezi z vlogami za odkup stanovanj v 4. stolpnici za gimnazijo, so sklenili, da se stanovanja lahko odproda samo pod pogojem, da se nudi drugo enakovredno stanovanje kje drugje v občini na podlagi stališča, da novo zgrajeni stanovanjski fond z vselitvijo v stolpnico ne sme biti okrnjen niti za eno stanovanje.

V nadaljevanju seje so obravnavali zlasti vloge za reševanje stanovanjskih problemov naših delavcev, vloge za denarne podpore raznim društvom in vloge za izredno plačane dopuste športnikom tistih društev, ki nimajo odobrene letne kvote. Prosilci so o rešitvah odbora pismeno obveščeni. Izredno plačane dopuste so odobrili planinski

zvezi Slovenije, za Janeza Brojana in Janka Azmana, ki se bosta udeležila 4. himalajske alpinistične odprave, plavalnemu klubu Jesenice za dva voditelja plavalnega tečaja, balinarskemu klubu Jesenice za tekmovanje na republiškem prvenstvu in šarkarskemu klubu za enega člana, ki bo sodeloval v jugoslovanski košarkarski juniorski reprezentanci. Denarno pomoč so odobrili nogometnemu klubu Jesenice za proslavo 60-letnice obstoja s tem, da so sprejeli tudi pokroviteljstvo nad proslavami in smučarskemu društvu Jesenice za nastavitev profesionalnega trenerja.

Odobrili so tudi odprodajo štirih garaž v stolpiču na Tomšičevi cesti in pregledali porabo dodeljenih finančnih sredstev in izredno plačanih dopustov. Sklenili so, da je treba koristnike obvestiti, da odbor ne bo odobril nobenih prekoračitev niti sredstev niti izredno plačanih dopustov in da naj s sredstvi ter do pusti gospodarstvo ravnajo.

11. seja odbora za kadre

Na 11. seji odbora za kadre, ki jo je predsednik odbora dipl. inž. Boris Bregant sklical v petek 11. avgusta 1972 so obravnavali: sklepe sprejete v sedanji mandatni dobi, program dela odbora do konca letošnjega leta, predlog kadrovskega sektorja za podelitev štipendij za šolsko leto 1972/73, problematiko kadra v žerjavnem oddelku, razpisali so zasedbo delovnih mest v železarsko izobraževalnem centru in reševali tekoče zadeve.

Kako so izvrševani sklepi v tej mandatni dobi odbora je podal direktor kadrovskega sektorja, odbor pa je ugotovil, da je kadrovskega sektorja kot pretežni realizator sklepov odbora te izvrševal po svojih močeh, prav tako tudi program dela odbora za I. polletje letošnjega leta. Program dela do konca leta so brez pripomb sprejeli.

Za šolsko leto 1972/73 so podelili štipendije na visokih, višjih in srednjih šolah in sicer po predlogu, ki ga je na podlagi testnih rezultatov, šolskega uspeha in ostalih kriterijev pripravila posebna strokovna komisija. Dodeljene niso vse razpisne štipendije, ker ni bilo dovolj ustreznih prijav, dodelili pa so tudi nekaj štipendij, ki sicer niso bile razpisane skladno s stališči odbora, da se takšne štipendije dodeljujejo odličnim dijakom srednjih šol.

Nato so obravnavali problematiko kadra v žerjavnem oddelku in naročili kadrovskemu sektorju, da skupaj s sektorjem za ekonomiko sku-

ša najti v tem oddelku boljše organizacijske rešitve samega vzdrževanja žerjavov, v prvi fazi pa je treba izpolniti normativ z ustreznimi kadri, pri čemer pa ne smejo biti prizadevi ostali oddelki vzdrževanja.

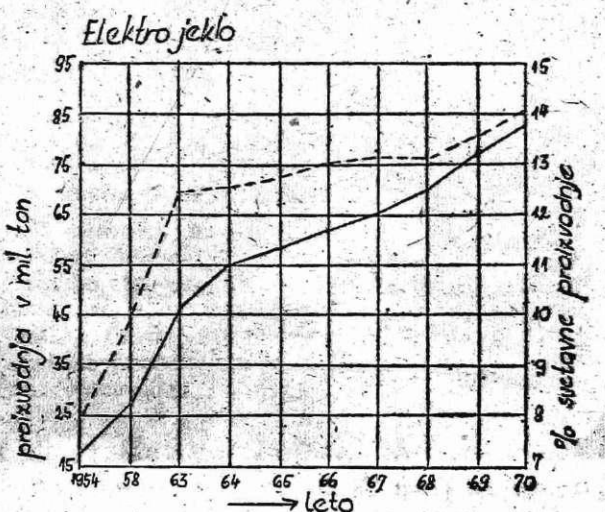
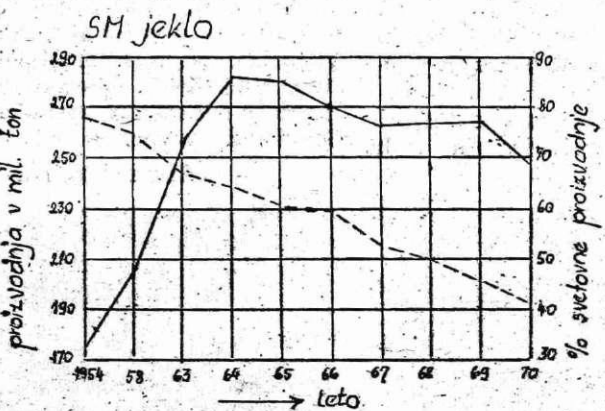
Strinjali so se s predlogom razpisa za zasedbo delovnih mest v železarsko izobraževalnem centru in v zvezi s tem imenovali razpisno komisijo, v kateri so predstavniki Železarn: predsednik komisije dipl. inž. Boris Bregant in člana Janez Tušar ter Tone Varl, oba iz kadrovskega sektorja. Ostali štirje člani pa so predstavniki centra in sicer: Jože Vindišer, Cveto Delavec, Marko Pogačnik in Regina Razinger.

Pred zaključkom seje so še sklenili, da je treba absolutne triletno poklicne šole razporejati na delovna mesta vsaj z 5. kategorijo, ne glede na prosto število delovnih mest, ker je v vzdrževanju problem razporejanja strokovnega kadra s poklicno šolo.

tehnični feljton • tehnični feljton • • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton • tehnični feljton •

20 let LD konvertorja

Novembra leta 1952 je bila proizvedena v avstrijski železarni VÖEST v Linzu prva šarža v LD konvertorju. V maju 1953 je pričela obratovati druga LD jeklarna v Avstriji in sicer v železarni Donowitz. Od takrat naprej je začel novi jeklarski postopek svojo pot v svet.

Iz prikazanih diagramov je razvidno spreminjanje deleža posameznih jeklarskih postopkov v svetovni proizvodnji surovega jekla za obdobje let 1954 do 1970. V zadnjem diagramu je prikazana tudi skupna svetovna proizvodnja. Številke so navedene v milijonih ton (leva skala in črna črta) ter odstotkih (desna skala in črtkana črta).

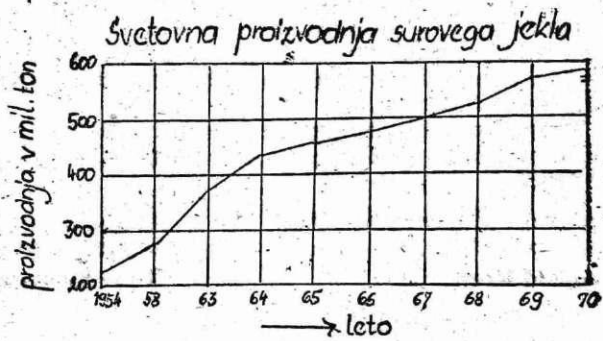
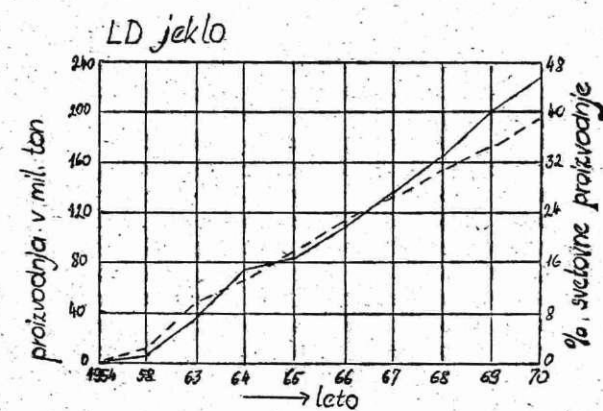
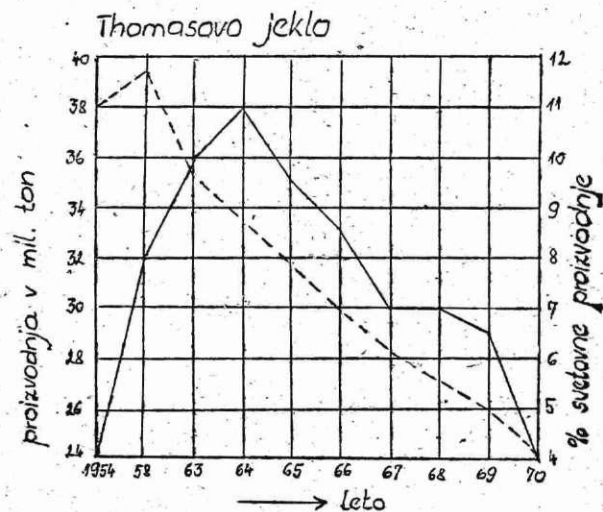
Siemens-Martinova peč je predstavljala v letih po drugi svetovni vojni, z okoli 80 % celotne svetovne proizvodnje surovega jekla, daleč najbolj razširjen jeklarski agregat. Danes je padla s svojo proizvodnjo na okoli 40 %, čeprav je absolutna številka narasla. To je razumljivo, ker je tudi skupna svetovna proizvodnja surovega jekla v tem obdobju narasla od 223 na 589 milij. ton. Delež SM jekla v svetovni proizvodnji bo tudi v bodoče še padal in vlogo SM peči bosta vedno bolj prevzemala električna obložna peč in LD konvertor.

Thomasov konvertor ni bil v zadnjih dvajsetih letih agregat, ki bi igral veliko vlogo v svetovni proizvodnji surovega jekla. Uporabljali so ga v jeklarnah Francije, Zahodne Nemčije, Belgije in Luksemburga za predelavo groblja z visokim odstotkom fosforja. Danes ga vedno bolj izpodrivajo LD konvertorji in so njegova leta že zelo šteta.

Električna obložna peč je bila še pred dvajsetimi leti namenjena za proizvodnjo legiranih in posebnih jekel. Šele s povečanjem njene zmogljivosti in posebno še z uvedbo transformatorja velikih moči UHP (ultra high power — zelo visoka moč), so pričeli uporabljati te peči tudi pri proizvodnji navadnih vrst jekel. V bodoče lahko računamo na nadaljnjo večanje rasti proizvodnje elektro jekla.

Za LD kaže diagram, kako je v preteklih dvajsetih letih izredno hitro rasla njegova proizvodnja. Tudi v bodoče se situacija ne bo bistveno spremenila. Seveda pod pogojem, če ne bodo v bližnji bodočnosti iznašli postopka, ki bi bil v vseh pogledih še boljši kot LD konvertor. Lahko bi to bil kontinuirani postopek proizvodnje surovega jekla. S tem postopkom se po svetu mnogo trudijo, čeprav pravega rezultata zaenkrat še ni. Ni pa izključeno, da ga v prihodnje ne bo!

Ob koncu še kratek pogled skupne svetovne proizvodnje surovega jekla. V sedemnajstih letih je narasla od 223 na 589 milij. ton oziroma za 2,6 krat. Za leto 1980 računajo, da bo svet proizvedel okoli ene milijarde ton surovega jekla.

Poziv na solidarnostno akcijo za pomoč prizadetim v Pomurju

Vsak naj prispeva vsaj 2 % svojega enomesečnega zaslужka

Na pobudo mnogih delavcev iz več delovnih organizacij in občin začenjamo solidarnostno akcijo za pomoč severovzhodni Sloveniji, predvsem Pomurju, kjer so bili ob zadnjih poplavih in neurju hudo prizadeti kraji in ljudje in je nastala velika škoda, ki je prebivalci teh območij ne zmorejo sami nadomestiti.

Takoj po veliki naravni nesreči, ki je zadela ta del Slovenije, so bili na pristojnih mestih sprejeti najnujnejši ukrepi za preprečitev najhujših posledic oziroma za zaščito prebivalstva in ljudskega imetja. Izvršni svet je odobril večja sredstva za prvo socialno pomoč posameznikom, Ljubljanska banka je že odobrila posebne kredite, Socialistična zveza in Rdeči križ pa sta organizirala med občani zbiralno akcijo za takojšnjo pomoč prizadetim. Prav tako so storili prve ukrepe še drugi odgovorni dejavniki v republiki, predvsem pa so se organizirano lotili samopomoči v prizadetih krajih. Vendar vsi ti ukrepi in vse te akcije še vedno niso dovolj obsežne in dovolj učinkovite, da bi odpravili vsaj tiste posledice, ki ogrožajo normalno življenje in delo ljudi teh krajev in njihov nadaljnji razvoj.

Zato povzemamo pobudo našega članstva, delovnih organizacij in občin, da se organizira široka vseslovenska solidarnostna akcija za pomoč prizadetim območjem v severovzhodni Sloveniji, predvsem Pomurju. **Zato pozivamo vse delavce v podjetjih in ustanovah, da dajo v ta namen najmanj 2 % svojega čistega enomesečnega zaslужka**, delovne organizacije pa naj po svojih možnostih prispevajo sredstva iz sklada skupne porabe. Pri tem naj opozorimo na pobude nekaterih delovnih organizacij, da z delom na en prosti dan ali v drugi obliki ustvarijo dohodek, ki ga namenjajo za pomoč prizadetim v Pomurju.

Že samo z 2 % prispevkom od mesečnega zaslужka bomo lahko zbrali nad dve milijardi starih dinarjev, če se bodo vsi solidarnostno odzvali pozivu na pomoč. To nam kaže, kako pomembno je, da se odzovemo res vsi, kajti prav v tem, v tej vsesplošni solidarnosti je naša moč in jamstvo, da smo zmožni obvladati tudi posledice takšne naravne nesreče, kakršna je zdaj zadela Pomurje in nekatere druge kraje.

Ob tem je še posebej pomembno, da bo pomoč hitra. Zato zagotovimo svoj prispevek že ob prvem izplačilu osebnih dohodkov, najpozneje pa v dveh mesecih.

Vemo, da z zbranimi sredstvi še ne bomo zagotovili obnove vsega in da ne bomo mogli nadomestiti vse škode, toda ta sredstva, ki jih bomo zbrali, naj bi bila tista temeljna vsota, ki jo bodo lahko samoupravni družbeni dejavniki v prizadetih krajih uporabili kot nujno potrebna sredstva za različne takojšnje posege in ukrepe, da preprečijo novo škodo, ki lahko nastane zaradi posledic poplav, in da čimprej zagotove normalne možnosti za delo in razvoj v teh krajih.

Upravni odbor bo razporejal sredstva kot nepovratna in po predloženih programih prizadetih delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in občin. Sredstva bo odobral predvsem za:

- neposredno pomoč delovnim organizacijam, ki so jih prizadele poplave in jim ogrozile normalno proizvodnjo, ter za regrese v kmetijstvu in to predvsem z namenom, da se ohrani stalež živine;

- obnovo najnujnejših javnih komunalnih objektov in naprav.

Zato, da bodo sredstva, ki jih bomo zbrali, kar najbolje uporabljena in za namen, za kakršnega bodo dana, bo odgovoren poseben odbor, ki bo organiziral in spremljal vso akcijo. Sredstva se bodo zbirala v poseben sklad in na poseben račun in bo z njimi upravljal upravni odbor, sestavljen iz predstavnikov delovnih skupnosti ter pobudnikov akcije, kakor tudi iz predstavnikov območij, ki so bila najbolj prizadeta. Odbor bo sproti obveščal javnost o poteku akcije in o porabi zbranih sredstev. Svoje delo bo usklajeval z drugimi pristojnimi dejavniki v republiki.

Hkrati, ko začenjamo to solidarnostno akcijo, pozivamo vse odgovorne dejavnike v republiki, da po resnični oceni razmer, ki so nastale kot posledica elementarne nesreče, upoštevajo pri svoji politiki izjemne potrebe prizadetega območja. To zlasti pričakujemo od organov upravljanja vodnega sklada, cestnega sklada, sklada skupnih rezerv in interesnih skupnosti in organov družbenopolitičnih skupnosti, ki so pristojni za davčne olajšave. Pričakujemo, da bodo sprejeli kratkoročne ukrepe, ki so potrebni za ublažitev posledic zdajšnjih poplav in neurja, kot tudi dolgoročne, ki naj preprečijo nove podobne nesreče v prihodnje.

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije in upravni odbor gospodarske zbornice Slovenije sta imenovala petnajstčlanski upravni odbor solidarnostnega sklada. V njem so ugledni družbenopolitični delavci in gospodarstveniki iz vse Slovenije.

Prispevke pošiljajte v poseben sklad solidarnosti na zbirni račun pri Službi družbenega knjigovodstva Ljubljana, številka: 501-789-52.

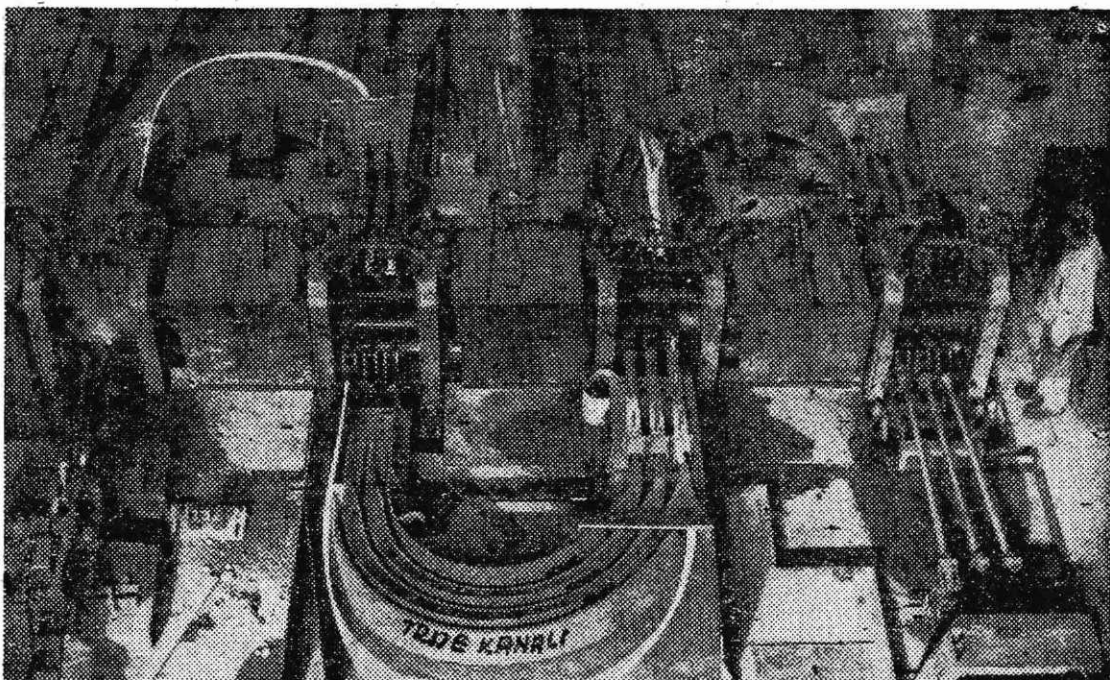
Upravni odbor gospodarske zbornice SRS

Leopold Krese, s. r.

Ljubljana, 8. avgusta 1972

Predsedstvo republiškega sveta ZRS

Tone Kropušek, s. r.

Trikanalska vodila in sistem pred izvedbo predloga na progi 270 Ø

Uspešna rekonstrukcija krožnih vodil proge Ø 270 v valjarni žice

Valjarna žice je bila projektirana na sistem valjanja s tremi končnimi progami Ø 250. Zaradi pomanjkanja sredstev pa sta bili nabavljene le dve končni proki Ø 250. Progi Ø 270 in Ø 300 pa sta bili že kompletno opremljeni za trožilno valjanje s trikanalskimi krožnimi vodili (Glej sliko štev. 1). Po treh letih obratovanja bi morali trikanalska krožna vodila na progi Ø 270 zaradi izrabe zamenjati. Avtorji rekonstrukcije Anton Grošelj, Franc Ravnikar, Janez Kovač in Alojz Komic pa so pričeli razmišljati o boljši izvedbi in cenejši zamenjavi vodil. Nabava originalnih krožnih vodil pri firmi Danieli bi bila zelo draga, zato so pričeli s konstrukcijo novih domačih krožnih vodil. Pri sedanjem dvožilnem načinu valjanja, povzročajo trikanalska vodila slabo izkoriščanje valjev na 1. 2. 3. in 4. ogrodju proge Ø 270. Od 15 kalibrov na vsakem valju so doslej izkoristili le 10 kalibrov. Izraba kalibrov določa časovno periodo menjave valjev, vsak dan pa

izrabijo poprečno dva kalibra S starimi krožnimi vodili so morali, vsled slabega korišćenja kalibrov, valje menjati vsakih pet dni. V začetku januarja 1971 so navedeni avtorji pričeli z izdelavo novih krožnih vodil. Do konca marca 1971 so iz deklasirane pločevine izgotovili vsa tri nova dvokanalska krožna vodila. Delo je potekalo po skicah, šablonah in navodilih avtorjev, nato pa so v TBJ izdelali še delavniške načrte.

Nova krožna vodila so takoj vgradili tako, da so v mesecu aprilu 1971 že obratovali z novimi. Rezultati rekonstrukcije so se pokazali takoj. Zmanjšali so se zastoji vsled manj pogoste menjave valjev, kar je znatno vplivalo na povečano proizvodnjo in zmanjšanje porabe valjev. Koristi, ki izhajajo iz uvedbe racionalizacije so dvojne:

1. Prihranek na fiksnih stroških vsled povečane proizvodnje.

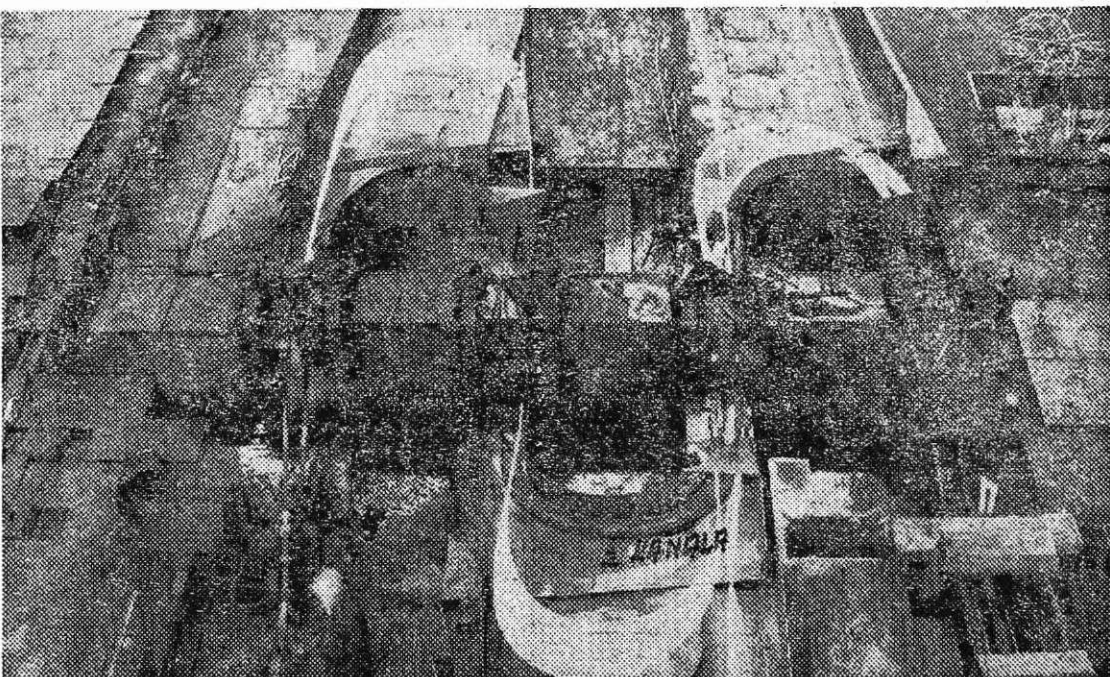
2. Prihranek na porabi valjev vsled korišćenja vseh kalibrov.

V primerjavi z obdobjem 12 mesecev pred rekonstrukcijo je ugotovljeno, da so se zastoji vsled menjave valjev po rekonstrukciji zmanjšali za 140 ur, kar znaša, pri storilnosti 12,88 t/h, 1803 ton valjane žice.

Prihranek na fiksnih stroških znaša za obdobje od aprila 1971 do vključno marca 1972 66.566 din. Pred rekonstrukcijo so v enakem obdobju porabili 80 valjev, po rekonstrukciji pa 56 valjev. Prihranek na 24 valjih znaša zopet 94.290 din. Skupni letni prihranek, ki ga izvedba racionalizacije prinaša Železarni, znaša 160.856 din.

Odbor za izume in racionalizacije pri DS Železarne je na seji dne 3. julija 1972 predlog racionalizacije temeljito obravnaval. Na osnovi koristi in prihrankov je bila avtorjem priznana enkratna odškodnina v višini 5420 din. Avtorji uspešne racionalizacije tudi priznanje in pohvalo, ki je poleg odškodnine zasluži lektiva Železarne.

Anton Strajnar

Dvokanalska vodila in sistem po izvedbi predloga na progi 270 Ø

Kvalitetni izdelki — edino jamstvo...

(Nadaljevanje s 1. strani)
Razumljivo je, da je pogosto potrebna nabava dodatne opreme za kontrolo. Čiščenje, meritve in podobno, vendar vse to ne zaleže, če ni na razpolago sodelavcev, ki so prišli do spoznanja, da je vsak proizvajalec istočasno tudi potrošnik dotrin, ki jih ustvarja ali soustvarja.

Razvoj v kvalitetnem smislu ne gre spontano sam od sebe, potrebna je spodbuda, potrebna je primerna atmosfera in okolje. Nastopi potreba za akcijo večjega obsega, akcijo, ki naj postane kasneje stalna praksa in jo je z občasnimi impulzi mogoče držati na višini.

Posamezne države prilagajajo akcije za leto kakovosti svojim razmeram. Japonska je poznana po svojem izredno dinamičnem razvoju na vseh področjih v zadnjih dveh desetletjih. V tem času se je uvrstila med vodilne države na svetu. Vsako leto organizirajo mesec kakovosti, stalno delujejo klubi za kakovost po različnih panogah gospodarstva, izdajajo časopise, ki se ukvarjajo samo s problematiko kakovosti. Ugotavljajo, da brez ustvarjanja ustreznega vzdušja ne gre.

IN KAKO POJMUJEMO KAKOVOST PRI NAS?

Z njo se srečuje vsakdo zdaj kot potrošnik, zdaj kot proizvajalec, odziv je v obeh primerih različen. Nakup določenega potrošnega blaga za napako, pa čeprav le lepoto, nas spravi v slabo voljo, protestiramo, zahtevamo nižjo ceno, zahtevamo zamenjavo blaga ali če to ne gre, vrnitev denarja. Podobno je s kakovostjo uslug, lokalij vseh vrst so nam hitro premalo urejeni, snažni, postrzeba je počasna ali pomankljiva, avtobusi in vlaki se ne drže voznih redov in podobno.

Kot potrošniki smo kritični. Tudi upravičene vzroke za pojavljanje napak in pomankljivosti je težko razumemo in jih opravičimo.

IN KAKŠNI SMO KOT PROIZVAJALCI?

Svoje delo opravljamo vestno ali tudi ne, kakršni smo pač po značaju in po uzgoji, kakor so urejene razmere, ki nas silijo k vestnemu delu, kakor smo za kakovost stimulirani. Včasih se tudi spomnimo, da nastopamo v obeh vlogah in da moramo kvaliteto ustvarjati, da bi jo lahko uživali.

Proizvajalci želimo svoje proizvode večkrat spraviti v denar, pa čeprav ne ustreza je vsem predpisom. Zavedati se moramo, da bodo taki proizvodi uporabljeni za naprave in izdelke, ki v kakovostnem pogledu ne bodo ustrezali predpisom oz. normam. V kolikor je odstopanje v kakovosti večje in ga tudi vhodna kontrola potrošnika ne ugotovi, ima lahko tako površno delo tudi materialne posledice pri uporabi določenega finalnega izdelka. N. pr. stroj izdelan iz manj

vrtnega materiala je manj trpežen. Prav tako s takim strojem ne moremo izdelovati najkvalitetnejših izdelkov. Krog je tako zaključen, ker kot potrošniki nastopamo vsi.

KAKŠNE RAZMERE VLADEJO V NAŠI ŽELEZARNI?

Za velik del naše proizvodnje lahko trdimo, da so dani vsi pogoji za bolj kakovostno delo, kot je sedanje. Obstojajo tehnološki predpisi in navodila, le da niso dovolj spoštovana. Premalo se zavedamo njih pomembnosti, zaradi lagodnosti jih obidemo, pogosto tudi eksperimentiramo po svoje in pustimo predpise ob strani, češ, da so pomanjkljivi.

Utrjeno je mišljenje, da naj odgovarjajo za kakovost službe, ki so za to organizirane, v tem primeru TKR. Ob tem se zavedamo, da pešica ljudi ne more obvladati vseh delovnih mest in tehnoloških operacij ter garantirati kakovost. Do vseh bi moralo priti spoznanje, da bi morali biti za kakovost odgovorni vsi od glavnega direktorja do zadnjega delavca v tovarni, če naj napravimo na tem polju še več kot doslej. Ne bi se smeli slepiti s tradicijo, ki nas sama po sebi ne more reševati. Naloga v letu kakovosti bi tako bila, spodbuditi vse, ki imajo kakršenkoli vpliv na kakovost, da dajo svoj doprinos, ki ne bo enkrat, temveč stalen.

Znano je, da smo sposobni proizvajati izjemno kakovostne izdelke, da pa nastopijo velike težave, če je treba določen nivo kakovosti tudi držati. Tolažba, da niso na boljšem tudi druga podjetja po državi, če ne še na slabšem, bi bila kaj slaba. Zavedati se namreč moramo, da naša lokacija ne preneha enostavnega kvalitetnega programa in da bo čedalje bolj potrebna orientacija v višjo kvaliteto proizvodnje t. j. tudi enakomerno proizvodnjo.

Naš proizvodni program ni niti malo enostaven, zaradi tega je stalno odprto vprašanje, kaj napraviti za izboljšanje stanja, kako preprečiti vsaj banalne napake, ki se nam pojavljajo. Naj za ilustracijo navedem nekaj primerov:

Nekemu našemu naročniku smo odposlali 726 kg brušenega jekla kvalitete 21-4-N. Pri predelavi so v zadnjih fazah odkrili, da gre resnično za jeklo C 4170, torej za zelo hudo zamenjavo. Celotna količina je šla po priznanju reklamacije v staro železo. Nastala škoda za železarno Jesenice znaša 19.239 ND, ne prikazuje pa škode zaradi padanja našega ugleda, ravno tako ne škode, ki jo je utrpel naš kupec, ki ni mogel pravočasno izdobiti ventilov in ni prejel odškodnine za vloženo delo.

Ugotovljeno je bilo, da je ostalo jeklo 21-4-N v skladi-

šču, torej je šlo za napačno odpravo. Vprašamo se, kdo je odgovoren za reklamacijo?

Neko drugo podjetje je prejelo od nas pošljiko posebnega jekla PMS v vlečnem stanju. Med palicami je bilo primešano avtomatsko jeklo, zaradi česar je bilo dano v staro železo 15.500 kg narezanih palic, ki jih ni bilo mogoče več sortirati. Škoda, ki smo jo utrpeli v tem primeru znaša 30.129 ND.

Pri naslednji odpravi tega jekla se je zgodil enak primer. K reklamantu sta s potrebnimi instrumenti odpovala asistent obrata in kontrolor OTK. V štirih dneh sta prebrala reklamiran material in izločila dve palici avtomatskega jekla.

Po pregledu vseh možnosti, kje bi lahko prišlo do zamenjave je bilo ugotovljeno, da je dopuščena možnost zamenjave v ogrevni peči profilnih valjarn. Le neposredno udeleženi delavci bi lahko pojasnili, kako lahko pride do takih primerov, le oni imajo možnost podobne primere tudi odkrivati in jih preprečevati.

V valjarni 2400 je bilo letos samo pri mikrolegiranih jeklih odkritih 23 kvalitetenih zamenjav. Koliko teh zamenjav ima na vesti valjarna 2400, koliko III. hala in koliko osehje globinskih peči in blumiinga?

Iz III. hale smo poslali našemu naročniku pomotoma 13 ton gredic kvalitete C. 4733 namesto C. 4732. Napako smo odkrili in kupca na to opo-

zorili. Kupec bo jeklo lahko uporabil. Lahko bi se primerilo, da napake ne bi odkrili, kar bi imelo težke posledice. Kdo je odgovoren za nastalo napako, kdo bi pokrila nastale stroške? Železarna, mi vsi!

Na steklu je bilo izvaljeno 40t pločevine za butanke, ki jo zaradi odstopanja v debelini ni bilo mogoče prodati kupcu, ki jo je naročil in je tudi izredno dober plačnik. Pločevino smo prodali po nižji ceni drugemu kupcu. Škoda je dvojna in sicer zaradi znižanja cene ter zaradi nepravilno izpolnjenega naročila.

Naj sedaj ne bo zmotnega mišljenja, da je v obratih, ki jih gornji primeri ne zadevajo, stanje urejeno. Gre le za to, da sem navedel nekaj, najbolj kritične primere in da bi bil seznam predolg, če bi hotel zajeti prav vse obrate.

KAJ NAPRAVITI ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI IN ZANESLJIVOSTI PROIZVODNJE?

1. Vsem odgovornim sodelavcem v tovarni je treba dopovedati, da samo z veliko proizvodnjo še nismo dobro opravili naloge, da mora biti le ta tudi kvalitetna in zanesljiva ter enakomerna. Kupcem najpogostje bolj ustreza tudi nekaj nižja pa zaradi tega enakomerna kvaliteta kot izmenoma: visoka in nizka. To misel bi morali prenesti na slehernega delavca.

2. SEOP bi moral iskati možnosti za razširitev stimuliranja kakovosti.

3. Sodelavcem, ki imajo do-

ločen vpliv na kakovost pa niso pripravljeni ali sposobni odgovoriti v pozitivnem smislu, bo treba poiskati delovna mesta, ki niso s tem povezana.

4. Zagotoviti moramo spoštovanje predpisov in zanje vati dopolnitev ali spremembo neustreznih.

5. Skrbeti moramo za enakomernost proizvodnje, kar nosi sunkovita proizvodnja in odprava s seboj nevarnost zamenjav, nekvalitetnega jekla in spodrseljave vseh vrst ter onemogoča sprotno preiskave lastnosti izdelkov.

6. Skrbeti je treba, da bo na zalogi stalno na razpolago zadostna količina polizdelkov pri kvalitetah, ki so za nas najbolj interesantne, pa niso za proizvodnjo vedno dani optimalni pogoji.

7. Doseči bi bilo treba, da bo vprašanje kvalitete na dnevnem redu ne le na tedenskih kvalitetnih konferencah, temveč pogostejše tudi na vseh sestankih, ki obravnavajo proizvodnjo, ker je ta vprašanja nemogoče v celoti ločiti.

Iščimo možnosti za odpravljanje vzrokov, ki vodijo do nekvalitetne proizvodnje, namesto, da poskušamo za vsako ceno poiskati opravičilo za tako stanje.

Vsakdo, ki zastavlja vprašanje proizvodnje naj se vpraša, ali so dani pogoji za kakovostno proizvodnjo in ne samo za količinsko. Naš zaključek naj bi bil:

težimo za povečanimi količinami kakovostnih izdelkov, ki nam bodo zagotovili tudi boljši poslovni uspeh.

dipl. inž. Jakob Medja

Odgovor na članek: KAJ DELA NAŠ SINDIKAT

V 32. številki glasila delovnega kolektiva železarne Jesenice **ZELEZAR** je bil, dne 11. avgusta objavljen članek **KAJ DELA NAŠ SINDIKAT?** Članek so podpisali kovači javorški kovačnice. Naslednji prispevek je odgovor na objavljeni članek; ne pa začetek polemike med prizadetimi kovači, sindikatom in obratovalstvom strojnih delavnic.

Razvoj kovačnice na Jesenicah in Javorniku je pred reorganizacijo vzdrževanja do leta 1966 potekal lačno in sta bili kovačnici v dveh obratih. Zaradi specifičnosti Javornika in Jesenic je bila struktura delovnih mest v obeh kovačnicah različna. Razložek se je pokazal ob reorganizaciji vzdrževanja, ko sta bili obe kovačnici združeni v enem obratu.

Ob ukinitvi nekaterih proizvodnih kapacitet na Javorniku ni bilo mogoče utemeljevati nabavo novih strojev v javorški kovačnici. Zato zastarelost naprav ne omogoča takšne produktivnosti, kot na Jesenicah. Čeprav temu niso krivi ljudje, ki so v kovačnici zaposleni, je vseeno logična manjša povprečna plačilna skupina po kategorizaciji na Javorniku v primerjavi s povprečjem na Jesenicah.

Ker javorški kovači nimajo v javorški kovačnici takšne možnosti napredka, kot na Jesenicah, smo o njihovem problemu govorili že na dveh sestankih delovne skupine BRELIH.

Problema dokončno nismo mogli rešiti in smo zato imeli posebno sestanko še s samimi kovači na Javorniku. Rezultate teh dveh sestankov javorški kovači ne morejo zanikati. Na teh sestankih smo dosegli izengčenje po prečnih plačilnih grup javorške in jeseniške kovačnice. Ravno zato pa preseneča pisanje omenjenega članka.

V članku je napisana neraznična trditve, da so kovači istega ranga na Jesenicah postavljeni v višjo kategorijo kot na Javorniku. To ni res. Res je le to, da zaradi neza sedenih delovnih mest pišemo nekaterim v okviru pravilnikov višje plačilne grupe, kar pa je primer na Jesenicah in na Javorniku.

Medtem, ko je bila poslana vloga kovačev na sindikat Železarne, smo imeli s kovači prvi sestanek. Predsednik sindikata tov. KOBENTAR je osebo prišel na obratovalstvo strojnih delavnic, kjer je dobil vsa pojasnila. Ko smo mu zagotovili, da problem rešujemo, najbrž ni mislil, da je potrebno posebej odgovarjati. Drugi sestanek s

kovači na Javorniku je to zaradi uspešnosti tudi potrdil. Zato ni potrebno, da krivimo sindikat, češ, da ne skrbi za člane delovnega kolektiva.

Pritožba kovačev na sindikat in tudi objava članka sta bili prenapljeni oziroma sploh nepotrebnosti.

Ker starejši kovači na Javorniku nimajo možnosti takšnega napredka, kot na Jesenicah, predlagamo združitev obeh kovačnic v jeseniških prostorih. Ta koncentracija je v skladu tudi s tehnološkim konceptom, ki je bil začrtan ob reorganizaciji vzdrževanja. Ob ideji o preselitvi javorške kovačnice na Jesenice bomo vsekakor naleteli na odpor zaradi kovanja »prob« nekaterim javorškim proizvodnim obratom. V odgovor takim pripombam naj navedemo le to, da imamo tudi laboratorij le na Jesenicah in ne na Javorniku in obstoja možnost pravoza »prob« z Javornika na Jesenice trikrat dnevno.

Zaradi pomanjkanja kovačev nasploh bi združitev obeh kovačnic omogočila uvedbo vsaj skromnih dveh izmen na Jesenicah in tudi povečanje produktivnosti dela kovačev, ki so voljni delati posebej se, če jim bo omogočen boljši napredek.

Obratovalja strojnih delavnic
Jaka Soklič, dipl. str. inž.

IVAN JAN

Pred 30-letnico kokrškega odreda

(Nadalj. s prejšnje številke)

Že navsezgodaj 7. oktobra je iz bataljona odšla k cesti močnejša skupina, ki je pod Gozdom postavila zasedo. Partizani niso dolgo čakali in Nemci so res prišli proti Gozdu. Bataljonska zaseda jih je takoj napadla in pri tem je bilo nekaj policistov ranjenih. Zaradi goste megle se je sovražnik umaknil, kajti bil je presenečen. Iskal je nove poti in položaje.

Umaknila pa se je tudi partizanska zaseda in ves III. bataljon spremenil položaje. Zasedel je pobočje nad vasico Gozd. Z vso verjetnostjo so pričakovali ponoven prihod sovražnika. Ozračje okoli Gozda je bilo vse bolj napeto. Ko je III. bataljon zavzel položaje zahodno od vasi, je njegov poveljnik vzpostavil zvezo tudi z II. bataljonom. Ta je tedaj taboril v poldrugo uro oddaljenem gozdu pri Lovrencu nad Bašljem, to je na pobočjih Storžiča. Tja je poslal kurirja, naj bi II. bataljon še z vzhodne strani poslal skupino borcev, ki naj bi zasedli položaje tako, da tudi s te strani napadalci ne bi mogli udariti v hrbet III. bataljonu. Pri tem je bilo poudarjeno, da je le majhna verjet-

nost, da bi sovražnik prišel tudi s te strani, vendar tudi ta možnost ni bila izključena. Poveljstvo II. bataljona je takoj poslalo tja močnejšo skupino, ki je štela 22 borcev. Vodil jo je komandant Stane Dobre-Karlo, ki je odbral najborbenейše fante z dvema strojnicama. Zaradi nujnega kurirjevega sporočila, je ta skupina pod komandantovim vodstvom na vso moč odhitela proti Gozdu. Hiteli so tako, kot bi slutili, kako važna bo njihova pomoč, čeprav so bili pod vtisom kurirjevega sporočila, da s te strani ne pričakujejo napada.

Zato je bila partizanska glavnina pripravljena na prihod Nemcev na fronto od Gozda.

Toda zgodilo se je drugače. Komaj sta se od vasi, kjer je konec vaških senožeti in se začne gozdovi, sešli vodstvi obeh bataljonov, so Nemci že napadli. Neopaženi so prišli po gozdovih pod vasico ter udarili za hrbet skupini, ki je komaj prihitela iz II. bataljona. Tako se je ta oddelek s poveljstvom III. bataljona in s skupino, ki je prišla oddelku II. bataljona nasproti, nenadoma znašel v sila neugodnem položaju. Bili so na čistini, Nemci pa so

že pritiskali in streljali iz gozda za njimi.

Komandant Karlo se je naglo znašel in velel prebijanje čez čistino proti vasi Gozdu. Začel se je oster spopad v zelo neugodnih okoliščinah. Nemci so z roba streljali proti partizanom z neposredne bližine. Ko so napadalci začutili odpor, jih je to ustavilo, da peščice partizanov niso mogli hitro obkoliti in uničiti. Napadalo je okoli 300 Nemcev podprtih z domobraci. Medtem so začeli pritiskati tudi iz gozdov, ki leže južno od senožeti. Skupina II. bataljona se je s skrajnimi naporji prebijala proti vasi tako, da so ščitili drug drugega. Pri tem bi bila kmalu povsem odrezana. Ko so bili Nemci in domobraci, ki so naglo pritiskali za njimi, le še nekaj deset metrov od njih, se ji je vendarle posrečilo, da je dosegla zahodno stran čistine ter se umaknila v goščavje nad vasico.

Umik čez senožeti je bil uspešen, pri tem pa je padel komandant Stane Dobre-Karlo, dva borca pa sta bila lažje ranjena.

Ker napadalci to pot niso prišli tudi z zahodne strani, III. bataljon sploh ni posegel v spopad. Ta se je odvijal

predaleč od njih. Prek te čistine, se je morala prebijati skupina II. bataljona, ki je štela le okoli 15 borcev, medtem ko je preostali del skupine II. bataljona ostal zunaj napadenega prostora. Poleg te skupine sta se čez senožeti morali prebijati tudi dve mitralješki trojki III. bataljona. To je bila tista skupina, ki je bila oddelku II. bataljona poslana nasproti. Tako je bila majhna partizanska skupina odlična tarča dvajsetkratni premoči napadalcev. Ko so umikajoči partizani dosegli odrešilni gozd, so bili napadalci že tik za njimi. Zdaj so pričakovali, da bo po Nemcih udaril III. bataljon, kar pa se ni zgodilo, ker se je medtem umaknil previsoko v goščavo. Tako so Nemci z domobraci prišli do hiš in takoj vdrli v nezaščiteno naselje. Iz vasi je bilo slišati vpitje in jok ljudi ter mukanje govedi in cviljenje prašičev. Kmalu nato se je nad Gozdom dvignil oblak dima. Nemci so vasico požgali. Del prebivalcev so Nemci odgnali s seboj, nekaj pa se jih je pred vdorom napadalca umaknilo k III. bataljonu. Medtem se je III. bataljon znašel ter hotel napadalce in požigalce napasti vsaj ob po-

vratku v dolino. Toda tudi ta trenutek je bil zamujen, kajti Nemci in domobraci so se po opravljenem zločinu takoj umaknili v dolino. Poleg tega so se zavarovali še tako, da so aretirane domačine gnali pred seboj. Tako je bataljon nazadnje lahko pomagal samo še reševati pred plameni to, kar se je še rešiti dalo.

O tem spopadu in dogodkih je treba reči naslednje:

— Na majhnem prostoru sta bila tedaj razporejena II. in III. bataljon. Po jutranjem uspehu ene izmed čet III. bataljona, ko so proti Križam in Golniku nagnali prihajajočo kolono, so bile priprave na ponoven sovražnikov napad izvršene vsestransko, vendar z resnimi napakami.

— Poveljstvo III. bataljona se je z manjšim oddelkom odvojilo od svoje glavnine. Čeprav so šli nasproti oddelku II. bataljona, ki je prihajal v pomoč z vzhodne strani, bi to zvezo lahko vzpostavili drugače. Tako je v odločilnih trenutkih III. bataljon, ki je bil poleg tega obremenjen tudi s številnimi in neoboroženimi novinci,

ostrež
konst
ta post
izra

— Odot
postvo
je kupi
post III.
talški l
skupno bi
priren
ko post
je žal
komand
tača.

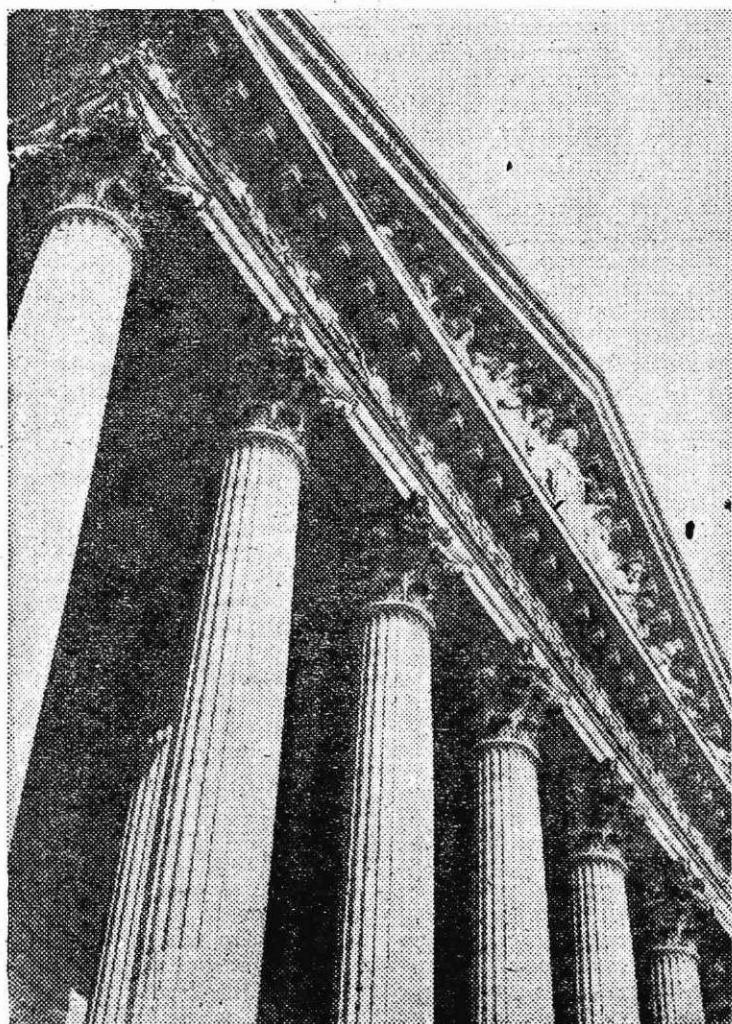
— arad
nacija
ban in
z njih
Nem in
ničil. O
napi st
celoma
V tre
režez k
litarsaj
naplec
Naj, da
jodapad
tempoz

— Zso t
zda ten
odisotr
priviali

— guba
batna j
njega

Slavko Tarman:

Z majhim korakom sem stopil v Pariz, IV. ga skušal pogledati, videti in doživeti ...

Katedrala MADELEINE v Parizu

Naslednje jutro nadaljujemo potovanje po avtocesti proti PARIZU. En sam pogled na široko ravnino pove, da je poljedelstvo v Franciji do kraja industrializirano. Polja so preprežena s cevmi za dovajanje vode; ki nenehno škropi z namakalnimi napravami. Vmes se vrstijo površine, zasejane s sončnico, sledijo zorana žitna polja, ki jih kmalu zamenjajo vinogradi. In nehoti se ob pogledu na to bogastvo jesenskega zorenja vsiljuje vprašanje: kje je ČLOVEK? Kje so ljudje, za katere zori vsa ta bogata vinska loza? Vasi so neke daleč, zaznamuje jih drevje v daljavi — zelena oaza, v modrikastem morju grozdja. Vozimo skozi BURGUNDIJO, znano področje, ki slovi daleč po svetu po kvalitetnih vinih. Krajši postanek ob bencinski črpalki, že drvimo naprej, pred nami je naš končni cilj — PARIZ. Odcep iz avtostrade nas pripelje do največjega letališča Evrope — letališča ORLY. Letališka zgradba ORLY je najsodobnejše urejena. Ima tri razgledne terase. Iz najvišje — tretje, je enkraten razgled. V sami stavbi je trgovinski center, več restavracij, dvojne kinodvorane, kitajska prodajalna in povrh še

majhna kapela. Vsaki dve minuti pristaja in vzletja po eno letalo. Poleg letališča je tudi ogromen hotel — HILTON ORLY. Skratka, to je pravi Babilon.

Ko zavijamo z letališča ORLY in se ponovno priključimo na avtocesto, stoji na nekem zavoju svojevrsten spomenik: orjaška dlan — simbol rok. In nehoti pomisliš: kaj vse je zgradila ta človeška dlan — simbol.

PARIZ — SVETOVNA METROPOLA NARODOV IN NACIONALISTI

Babilon današnjega sveta PARIZ ni mesto Parižanov, temveč prostor, v katerem se prelivajo in se srečujejo predstavniki vseh dežel sveta. PARIZ ni samo EIFFELOV STOLP, ELIZEJSKE POLJANE, TRG CONCORDE, PALAČA CHAILLOT, MUZEJ LOUVRE, KATEDRALA NOTRE-DAME, KATEDRALA MADELEINE, MONTMARTRE, PIGALLE ... To so samo človeška svetišča, ki pomenijo oddih med tesnobo ob sprehodih po velikem človeškem mravljišču. Kot ni francoska republika, tako tudi PARIZ ni strnjena nacija, marveč velik kotel, v katerem se nacije sicer prepletajo, toda še

vedno ohranjajo svoje značilnosti.

Po južni avtostradi zapejemo na TRG BASTILLE, prvi vtis je izreden. Nekatera mesta se ti ob prvem pogledu priljubijo, druga te odbijajo. Svojega mnjenja navadno pozneje ne spremeniš. Pri sebi sem vzkljnil: »Čudovito mesto!«.

TRG BASTILLE je najpomembnejši v vzhodnem delu mesta. Na tem mestu je stala znaná, leta 1370 zgrajena trdnjava BASTILLA, ki je bila pozneje preurejena v jetnišnico. Med francosko revolucijo, 14. julija 1789 je razjarjeno pariško ljudstvo trdnjavo zavzelo in podrlo. Ta dan — 14. julija vsako leto, še danes slavi vsa Francija, kot narodni praznik. Sredi TRGA so v letih 1831—1840 postavili 47 m visok JULIJSKI STEBER. Pod stebrom je grobnica žrtvam julijske (leta 1830) in februarke (leta 1848) revolucije. Z vrha STEBRA nas pozdravlja pozlačeni kip SVOBODE. Po GRAND BOULEVARDU dospemo na TRG REPUBLIKE. Tu stoji na 15 m visokem podstavku 10 m visok bronast kip REPUBLIKE. Basreliefi in kipi ob vznožju predstavljajo simbole revolucije — BRATSTVO, ENA-

KOS SV
VIC Kip
skup del
čkor bra
križ TR
prirodu
MAITA
TRG kr
jemorde
mado r
JU, raje
in da
podno
odnne
mog do
JEMsta
kih m.
piratko
oseminu
valras
5.30 0.45
no težj
dolga k
ljive 3,
ni tudi
večtor
MELEV
nem tud
metre
Več par
poz
Pri r
skregos
no kin
BOUAR
HOU
najv re
sko —
vedneč
nji del
dni) za
Zano je
ni nc
»moč
stavne
rej j
ter eksk
daj pod
Pl P
dnevet
neg k
po Bu
ljajdesr

ost brez poveljstva: Zaradi komunistične enote, je ta bost prišla še bolj do izraza.

Podobno je storilo tudi poveljstvo II. bataljona, ko je skupino 20 mož odšel na poročilo III. bataljonu tudi bataljski komandant. S tako skupino bi moral oditi temu pripravljen poveljnik. Preveliko postavljanje nevarnosti je bilo žal potrjeno z izgubo komandanta Staneta Dobretalca.

Zaradi tega je sledila še naslednja slabost: ko je III. bataljon imel priložnost, da z vseh položajev napade Nemce in domobrance, tega ni storil. Ob začetku spopada na strani vasi, se je celotna skupina več nad vas. V trenutku je bil namreč komandant in političarja in tako je imel napadlec v vasi proste roke. Namreč, da bi napadli vračajoč se napadalec pa je bil potem spoznan.

Zato so bili vsi vaščani Gozdca tem razočarani, kajti od sotnih partizanov so pričakovali obrambo.

Izguba komandanta II. bataljona je bila občutna. Do njegovega prihoda je bil ba-

taljon znan kot slaba enota. V pičlem mesecu je novi komandant Karlo vnesel med borce borbeni duh in ta bataljon je postal znan po udarnosti. Zato je bilo ime padlega komandanta vnešeno v spisek borcev II. bataljona na prvo mesto. Kadar je bil pregled moštva, je ob klicanju njegovega imena tovariš na desnem krilu odgovarjal: »Padel za svobodo!« Komandant Karlo je bil popularen borec našega odreda, ki si je s požrtvovalnostjo in osebno hrabrostjo ustvaril velik ugled. Komandanta Karla smo glavnemu štabu predlagali tudi za odlikovanje. Tako je pisalo v odrednem povelju.

* Komandant Stane Dobretalca je bil med bojem le ranjen v nogo. Napadalec pa so bili že preblizu, da bi se mogel rešiti ali da bi mogli priskočiti na pomoč drugi. Poleg tega je bil odrezan od drugih. Preden so napadalec prišli do njega, se je po vseh znakih sodeč, ustrelil sam, možno pa je tudi, da so ga dotolkli domobranci. Nemci so mu pobrali orožje, torbico, vso obleko in ga pustili na senožeti v samem perilu.

(Se nadaljuje)

KOS SVOBODO in PRAVICO KIP REPUBLIKE je skupino arhitektov dvojčkov bratov MORICE. Na križi TRGA REPUBLIKE, pri vhodu na BOULEVARD MARCHÉ seka proga METRO križišče nad nivojem tlorisa le krajša informacija o pariškem METROJU, ki je bil leta 1900 in danes najpopolnejše podzemno omrežje. Najbolj oddaljene kraje PARIZA je mogel doseči z METROJEM stajališča so na vsakih 100 m. Vozni red je »tempirani«, da imate vsakih osem minut odhod, obratovna traža zjutraj od 5.30 do 0.45 ponoči. Celotno omrežje METROJA je dolga 139 km. Dnevna zmogljivost 3.400.000 oseb, zato ni nujnega, če pretežna večina domaćinov izkorišča METROVE usluge. Obenem tudi najhitrejša prometna sredstva v mestu. Več o pariškem podzemlju pozna vsi.

Proti na bulevarjih je skrajnost. Naš šofer stalno kinja vožnjo. Na BOULEVARDU ROCHECHOUART zapeljemo pred največjo razprodajno trgovsko hišo »TATI«. Tukaj je vedno čeka, saj dobite zadnji el (star komaj 14 dni) za polovično ceno. Zanimanje, da v tej gneči ni noben predstavnik »modne«, temveč le predstavnik »modnega« spola. Torej je zanesljiv barometer ekskluzivnosti razprodajnih modelov.

PIGALLE. Ob dnevnem vellobi nič posebnega kot nešteto trgov po Bučno nas pozdravljajo nesne in leve plakati

leptotic, ki kraljujejo v teh nemirnih pariških nočeh. Utrip PIGALLU narekuje noč. Peljemo mimo zabavišča MOULIN ROUGE in čudovite restavracije ob njem — restavracije CYRANO DE BERGERAC. Kratek postanek in krajša razgovor vodiča o najavljeni skupini. Namreč v tej restavraciji bomo naslednje tri dni gostje, spali pa bomo v HOTELU CITROEN.

Avtobus se prebija skozi množico vozil, proti SLAVOLOKU ZMAGE. Na TRGU TROCADERO postanek in izstopimo prvič na pariška tla. V daljavi ponosno stoji EIFFLOV STOLP. S terase PALACE CHAILLOT je čudovit razled na parke TROCADERA, EIFFLOV STOLP in MARSOVA POLJA. PALACE CHAILLOT je bila zgrajena leta 1878 ob svetovni razstavi. Palača čepi na pobočju COLLINE DE CHAILLOT, zgrajena je v obliki dvch proti SEINI zaokroženih kralj, ki oklepata zgornji del PARKA TROCADERO. S terase PALACE CHAILLOT se stopamo v park TROCADERO, kjer naletimo na hippyje »nečnega« spola. Tudi to spada k znamenitostim PARIZA.

Le PONT D' IENA (MOST IENA) in reka SEINA, nas še ločita od EIFFLOVEGA STOLPA — simbola PARIZA. Ob vznožju STOLPA stoji dolge vrste obiskovalcev vseh barv in narodnosti. Po spretne manevru našega vodiča, vstopamo v vrsto obiskovalcev pri severnem vходу v dvigala. Res je lepo, če si v mestu tujec. Brezbrižno hodiš po cesti, pritiskaš na sprožilec in opazuješ ljudi.

»Ko bomo na oni strani, se bomo spočili in najjedli pri pastirjih. Do takrat pa: stisnimo in pot pod nogo!«

Zopet se spuščajo po strmini navzdol in se nato zopet vzpenjajo strmo navzgor. Tu žef ni še nikoli hodil. Ko hodijo že celo uro in je okrog njih vse tiho, se počuti pod Petrovim vodstvom popolnoma varnega. Ne misli več na lakoto in utrujenost, marveč so njegove misli svetle kot zvezde, proti katerim se vzpenjajo in ki jim kažejo pot v pradedni Zlatorogov svet.

»Človek živi tako, kakor so mu sodile rojenice ob zibelki,« se izgublja v svet davnih maminih pravljic, ki mu jih je tolikokrat pripovedovala pred nesrečno očetovo smrtjo.

Nekaj že mora biti res, da človek ne more uravnati svoje usode sam. Mogoče ima mama bolj prav kakor Andrej, ki je trdil nasprotno in verjel, da je človek sam svoje sreče kovač.

Vse do tega dne bi žef dal Andreju prav, saj se je vse do danes ravnal po Andrejevih naukih. Mama je hotela že davno, da bi odšel po končani šoli v Ljubljano k stricu. Tudi sam je sanjaril o tem, potem pa se je raje pridružil tigrovci in opustil misel na lepo in brezskrbno prihodnost, za katero bi mu poskrbel stric. Hotel je postati očetov maščevalec in se kot tigrovec boriti za svobodo rojakov na domačih tleh.

Toda usoda je hotela drugače. Prisilila ga je, da gre po poti, ki mu je bila določena.

In ta pot bo lepša in lažja in manj nevarna. Njegovo življenje bo potekalo mirno, brez nevarnosti in v sreči, ki jo bo dosegel, ko se bo izučil za ključničarja ali kaj podobnega. Torej je rojen pod

srečno zvezdo, prav pod tako, pod kakršno si je želela mama, da bi bil in da bi bilo njegovo življenje srečnejše, kakor je bilo očetovo.

A to tudi bo! V deželi onstran gora lahko postane sleherni človek srečen. O tem žef sploh ne dvomi. Zato mu je tako, kakor da je zdaj tisti srečnik, ki so ga ob rojstvu položili v ono zibelko, stesano iz tiste jelke, ki naj bi po davnem maminem pripovedovanju zrastle neke pod Bogatinom čez sedemsto let in ki naj bi postala zibelka srečnejša, ki mu je namenjeno pravljico Zlatorogovo bogastvo.

— A zakaj šele čez sedemsto let? — je kot otrok žalostno spraševal mamo, ker bi rad, da bi bila iz tiste jelke napravljena zibelka, v kateri je ležal on in ki je tistega nesrečnega dne, ko so Italijani začeli vojsko in pridrl v vas zgorela s hišo vred in se je zato ni spominjal, marveč je večkrat vpraševal mamo, kakšna je bila in iz kakšnega lesa so jo napravili.

Mama je rekla, da iz jelovega in da je bila okrašena z vzganimi okraski in z znamenji proti uroku.

Znamenja in okraski ga niso zanimali. Zanj je bil pomemben le les.

In les je bil jelov!

Nekaj dni je mislil samo na ta les, obenem pa razmišljal, ali je preteklo že sedemsto let, odkar je tisti trentarski lovec smrtno ranil do tedaj nesmrtnega Zlatoroga in odkar je smrtno ranjeni Zlatorog uničil triglavski čudežni vrt in ga spremenil v skalno puščavo, svoj neizmerni zaklad pa potopil na brezdanje dno gorskega jezera za človeka, ki se bo rodil čez sedemsto let in ki bo ležal v zibelki iz jelke, ki bo kljubovala vsem plazovom in viharjem, dokler ne bo minila prerokovana doba.

Vedel je, da Zlatoroga ni več in da od Zlatorogove smrti tudi belih triglavskih žena ni nihče več videl. Celotno pastir Berčinc, ki je star kakor svet, se živega Zlatoroga ni spominjal. O njem je slišal samo od svojega pradedu, ta pa je bil dvakrat tako star, saj je imel celo deset let čez sto ali pa še več, je stari-pastir rad povedal. Toda tudi pastirjevemu

pradedu je o Zlatorogu in belih ženah pripovedoval njegov praded.

— Torej mora biti že zelo dolgo od tedaj, — je razmišljal takrat kot otrok. A kaj ko ni vedel, kolikšno število je pravzaprav sedemsto let, mame pa ni hotel vprašati, ker ji ni hotel izdati skrivnosti, o kateri je tiste dni razmišljal. Zato jo je vprašal samo po ovinkih, če je že preteklo sedemsto let, odkar ni več triglavskega vrta.

In mama je pritrdila, on pa se je umaknil za ruševine starega hleva, da bi nihče ne opazil sladke sreče, ki jo je čutil ob misli, da bi bil prav lahko srečnik, ki ga bo osrečilo Zlatorogovo kraljestvo.

Kasneje se je z nasmehom spominjal svoje otroške vere v pravljice, dokler nekega dne (od tega niti leto) ni rekel Andrej, da bo tistega dne, ko bodo Italijani zapustili Primorsko in Istro, mnogo bolj srečen, kakor če bi odkril in našel Zlatorogove zaklade, in primerjal svobodo z največjim in edinim Zlatorogovim zakladom.

— Takrat, ko bomo vsi Slovenci združeni in svobodni, bomo srečni, saj nam bo tako, kakor da bi našli pravljico Zlatorogov zaklad.

In ta zaklad že uživajo bratje onstran gora skupaj s Hrvati in Srbi. Torej se zanj, ki mora kot preganjanec bežati tja, uresničuje prerokba iz stare pravljice.

Res, pravljice so pravljice. In tudi sreča je največkrat samo pravljica. Vendar jo v deželi onstran gora lahko sleherni doseže.

»Ali je ni dosegel stric Jožef?«

In če jo je stric, jo bo dosegel tudi on.

Na to srečo, ki ga čaka, misli in se vzpenja za drugimi v strmino, strmo, da bi se lahko pri slehernem koraku ugriznil v koleno, ne da bi se mu bilo treba prikloniti. Potem je brezstežno pobočje tako strmo, da je z vsem telesom prislonek k zem-

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

lji. Roke grabijo ruče in pomagajo nogam premagovati vzpon. Tu ni več drevja, le kak bor viharnik se od strani riše na zvezdno nebo in se pri vzponu ponuja kot živa roka ali opora, ob kateri čutiš trdno in varno stopinjo. Pa se je še pred nekaj urami bal napora in strmin, ki jih zdaj premaguje, kakor da za njimi ni poti napornega dne, ki se je začel z nevihto, tako, kakor da svetu grozi vesoljni potop, in ki je ugasnil v zarji nad usihajočim meglenim morjem v čisti, brezoblačni zvezdni večer, in prav tako ali pa še celo bolj naporne noči, ki jo bo morda že čez uro ali pa še prej načel svit in jo postrgal z neba za novi dan.

Žef pozablja na utrujenost, glad in neprespanost, ki je sploh ne čuti. Njegove oči so sveže, kakor da bi jih pravkar umil s planinsko roso po dobro prespani noči. Zvezde niso več počasni svetli polži; majhni kresovi so, prižgani tu in tam na grebenih in gorskih vrhovih. S temno modrega neba mu obljublajo srečo, Zlatorogov zaklad, ki mu ga bo onstran gora odkril bližajoče se jutro. Čelo zrak, ki ga naglo, a globoko vdihava, diši po obljubljeni sreči. In tovariši, za katerimi se vzpenja, se mu zdijo kakor pravljica bitja, ki mu jih je poslala usoda, da ga popeljejo varno v obljubljeno deželo.

Nebo je vedno bolj blizu, vedno bliže k zvezdam se vzpenjajo. Še nekaj prijemom, še nekaj visokih korakov pa bodo pod robom neba. Tam je že Peter. In Filip. In Janko. In ...

»Dobro smo hodili, zašepeta Peter in pove, da je za robom do meje samo še toliko, kolikor lahko vržeš kamen.«

Žef bi najraje zavriskal od sreče, toda Peter zahteva popolno tišino in jim naroča, naj se previdno in popolnoma pri tleh splazijo za njim čez rob, nato pa sklonjeni stečejo za njim. Prej ko v minuti bodo že na oni strani meje.

Rad bi se zrinil naprej, da bi bil prvi za Petrom na tleh obljubljenе dežele. A se zaveda, da bi bil sebičen, če bi hotel prehiteti Filipa in Janka, ki sta bila pred njim. Zato čaka, da bo prišel na vrsto in se zopet uvrsti za tovariši, ki se že pomikajo za Petrom proti robu, prislonek na nebo.

NAVODILA

za ravnanje s dissous plinskimi jeklenkami

RAVNANJE Z DISSOUS PLINSKIMI JEKLENKAMI

Poraba acetilena v jeklenkah (dissous plin), se v železarni iz dneva v dan veča. Še bolj pa se bo povečala poraba potem, ko se bo ukinila naprava za proizvodnjo acetilena na Jesenicah.

Ljudem, ki imajo ali pa bodo imeli opravka s tem plinom, da bodo malo bolje z njim seznanjeni in da bodo znali z njim pravilno ravnati, sem namenil tale navodila.

Kaj je dissous plin?

1. Dissous plin je suh, kemično čist aceten, ki je raztopljen v acetonu pod normalnim pritiskom 15 kp/cm². Pri polnjenju jeklenk se aceten raztaplja v acetonu in obratno pri izpraznjevanju jeklenk — aceten zapuša aceton. Vsaka jeklenka je napolnjena s porozno maso, ki je prepojena z acetonom.

2. Ker je pritisk v jeklenki odvisen od temperature, ni možno direktno ugotoviti količine acetilena v sami jeklenki. Pri višji temperaturi plin lažje izhaja iz jeklenke, pri nižji temperaturi — v zimskem času — plin težje zapuša jeklenko.

Splošno pravilo velja — pri normalni 40 litrski jeklenki lahko odvozimo največ 1000 litrov acetilena na uro. Če je poraba večja od 1000 litrov na uro, je nujno potrebno, da paralelno zvezemo več jeklenk in plin uporabljamo preko skupnega reducirnega ventila.

Transport in skladiščenje jeklenk

1. Jeklenke za dissous plin, kakor tudi ostale jeklenke za tehnične pline se ne smejo pri nadevanju in razkladanju premetavati. Pri prevozu morajo biti jeklenke tako zložene, da je onemogočeno kotavljenje. Prepovedano je istočasno prevažati jeklenke za dissous plin skupaj z jeklenkami za kisik. Zaščitni pokrovi morajo biti pravilno nameščeni ne glede ali je jeklenka polna ali prazna. Ventili na jeklenkah morajo biti zaprti.

2. Jeklenke za dissous plin in jeklenke za kisik ne smejo biti vskladiščene v istem prostoru. Jeklenke morajo trdo stati v pokončnem položaju ter morajo biti zavarovane proti padcu.

Uporaba jeklenk na delovišču

1. Pri uporabi morajo jeklenke za dissous plin stati v pokončnem položaju in morajo biti dobro pritrjene.

2. Samo v posebnih primerih (pri montažnih delih) smemo jeklenko uporabljati v poševni legi, vendar naklonski kot ne sme biti večji od 45°.

V nobenem primeru pa ni dovoljeno jeklenke uporabljati v ležečem položaju, ker bi v tem primeru skupaj z acetonom iz jeklenke uhajal aceten.

3. Če so bile jeklenke dalj časa v horizontalni legi (pri transportu ipd.) je treba pred uporabo jeklenko vsaj eno uro postaviti v pokončni položaj, s čimer dosežemo, da se aceton enakomerno porazdeli po vsej porozni masi.

4. Pri odvzemu plina se jeklenka ohlaja, zato je posebno pri nizkih zunanjih temperaturah in večjem odvzemu plina potrebno jeklenke segrevati.

Tako ogrevanje se sme izvršiti izključno le s toplo vodo!

5. Pred pritrditvijo reducirnega ventila na jeklenko se mora ventil na jeklenki za kratek čas zapreti, s čimer dosežemo, da se eventualni prah, ki se nahaja na iztočni odprtini ventila izpiha.

Preveriti se mora ali je tesnilo na ventilu jeklenke nepoškodovano. Reducirani ventil se pritrdi na jeklenko s pomočjo prižema. Po pritrditvi reducirnega ventila na jeklenko se mora z milnico preizkusiti, če so priključki nepropustni.

Vsak drug priključek razen reducirnega ventila za dissous plin je prepovedan in nevaren.

6. Od odprtega ognja in od mesta varenja oziroma rezanja mora biti jeklenka oddaljena najmanj 3 m.

7. Na priključku reducirnega ventila mora biti montirana varovalna patrona.

Vžig dissousplinske jeklenke

1. Ogenj, ki bi nastal na ventilu dissousplinske jeklenke vsled slabega tesnenja in samovžiga acetilena, se mora takoj pogasiti, s tem, da se zapre ventil na jeklenki. Zato je nujno potrebno, da je med delom ključ za odpiranje oziroma zapiranje nameščen na ventilu jeklenke. V kolikor se ventil

ljudi z azbestno rokavico vsled velikega plamena ne more zapreti, se mora plamen pogasiti z gasilskim aparatom na ogljikovo kislino. Če je ventil poškodovan do take stopnje, da se ne da zapreti, se mora taka jeklenka po izvršenem gašenju odnesti na prosto, kjer se naj popolnoma izprazni, izhajajoči plin pa zažge.

Eksplozija dissousplinske jeklenke

1. Vsako zunanje prekomerno segrevanje jeklenke (požar v delavnici) kakor tudi notranje segrevanje (povratni udar plamena iz gorilnika) lahko povzroči samorazkroj komprimiranega acetilena. V kolikor se samorazkroj acetilena pravčasno z intenzivnim zunanjim hlajenjem plašča jeklenke ne ustavi, prej kot bi se z veržno reakcijo razširil po vsej porozni masi, nastane EKSPLOZIJA JEKLENKE.

Če se jeklenka kljub polivanju z vodo greje še naprej, ali pa če se izhajajoči aceten sam od sebe na zraku vžge je znak, da sam razkroj v jeklenki ni zaduščen. V takem slučaju se jeklenko odnese na prosto, odpre ventil in se jo iz zaklona poliva z vodo. Če se ventil ne bo zamašil s sajami in bo aceten lahko izstopal, ne bo prišlo do eksplozije. V nasprotnem primeru je eksplozija neizogibna.

Povratni udar — brez eksplozije

1. Po vsakem povratnem udaru plamena se mora takoj prenehati z delom. Ventil zapreti, jeklenko pa polivati z vodo. Ko čez nekaj časa ventil ponovno odpremo in opazimo, da izstopa najprej sajasti, nato pa čisti aceten brez saj in hladen in če se tudi jeklenka nič več ne greje, je znak, da smo razkroj zadušili in lahko nadaljujemo z delom.

Popravilo in zamenjava ventilov na jeklenkah

1. Popravila oziroma zamenjavo ventilov na jeklenkah za dissous plin se lahko vršijo samo, če je jeklenka prazna. To delo lahko opravljajo samo strokovnjaki proizvajalca dissous plina. Strokovnik naj pisмено obvesti Vodovod Jesenice, da je ventil pokvarjen. Tudi jeklenke, ki so sicer polne in se ne dajo prazniti je treba s pisnim obvestilom vrniti Vodovodu Jesenice.

2. Jeklenke iz katerih skupaj z acetonom uhaja tudi aceten, je potrebno prav tako vrniti Vodovodu Jesenice.

3. Takoj ko je jeklenka prazna, jo je treba čimprej oddati Vodovodu na Javornik, da jo le-ta pošlje v ponovno polnitev.

Smolej Viko
PIV-energija

Uporabna spoznanja iz psihologije VIII.

(Nadaljevanje s prejšnje številke)

Nevarnosti alkohola in alkoholizma

MOTNJE VEDENJA V PIJANOSTI

Vsi vemo, da se človekovo obnašanje v pijanosti spremeni in da je prizadeto tembolj, čim večja koncentracija alkohola je v krvi prisotna: od rahle opitosti preko pijanosti in vse do nezvesti ali celo smrti (kar nekako ustreza koncentracijam na lestvici od 0,5 do 5 promila).

Alkohol najprej napade tiste celice v možganski skorji, ki skrbijo za zavestno umsko kontrolo nad vedenjem, ki torej vestno nadzirajo človekov stik z realnostjo in brdo zavzajajo vse, kar ni v skladu z normami in pravili treznega življenja. Zato ljudski izrek »malo je v rožcah« slikovito in obenem resnično ilustrira vpliv alkohola, pod katerim popusti kontrola, da zasije svet v lepših barvah in da se omilijo ali povsem razblinijo vsakodnevne skrbi, težave in tegobe. Popuščanje kontrole nad vedenjem pa ima še številne druge odraze. V pijanosti se poveča človekova zgovornost in duhovnost; besede, ki so v treznosti zavrite ali blokirane, se sprostijo. A ne le vesele domisljice, ampak tudi bridki občutki, ki ne bi bili v treznosti nikdar izrečeni. Človek odpre svojo notranjost, odkriva intimnosti, sicer skritno zastrte pred okoljem. Pijanemu človeku popusti tudi sposobnost koncentracije pozornosti, kar dobro vedo nekateri natakarji, ki se okoristijo z nezanesljivim računanjem,

drugi premetenci pa opitemu človeku radi ponujajo v podpis važne pogodbe in listine. V pijanosti se začnejo podirati tudi moralne norme posameznika, posebno na spolnem področju. Javlja se nadutost in bahaštvo, občutek moči in razdražljivosti: od tod drzna in nevarna dejanja, s katerimi hoče pijanec pokazati »kaj v resnici zmore«, od tod prepiri, pretepi in uboji. Zagotavljanje ali celo tiraniziranje družbe, da pravzaprav sploh ni pijan (neuvidenost za lastno stanje) ter večje motnje v gibanju (»majava« hoja) pa kažejo že na težjo zastrupitev z alkoholom.

VEDENJE V ALKOHOLU JE RAZLIČNO — TIPI PIJANCEV

Doslej smo opisali nekaj značilnosti vedenja v pijanosti, ki veljajo na splošno. A kakor se ljudje razlikujejo v vsakdanjem, normalnem življenju, tako se razlikujejo tudi pri alkoholu. Ker pa je — v strogem pomenu — toliko vrst vedenja kolikor je ljudi, se je zaradi pregleda in praktičnosti izvedla nekakšna tipologija pijancev.

Veseli tip pijanca ali t.i. dobrodušni »vinski bratec« je v alkoholnem stanju zabaven in duhovit, na široko sklepa nova poznanstva in prijateljstva ter se erotično in spolno izživlja. Po pivski zabavi ima najraje mir in spanje.

Optimistični tip pijanca se pogosto veže na veseli tip; to so ljudje, ki v pijanosti pestanejo silno gospodarni in razumni, z velikimi obljubami in načrti za bodočnost, za katere pa se dobro ve, da nikdar ne bodo izpolnjeni in da bo njihova podjetnost in delavnost ter usvarjalnost sploh mela takoj zatem, ko se bodo iztreznili.

Napadljivi, jezlivi tip pijanca je preobčutljiv in razdražljiv, kar preide v znano bahaštvo, »hohštaperstvo« in nadutost. Redkokatero popivanje

takega človeka mine brez prepirov, ki pa se pogosto končajo s krvavimi pretepi ali celo uboji.

Pesimistični tip pijanca se v alkoholnem opoju obda z mračnimi mislimi in potrtostjo (depresijo) in zato si najbolj želi spanja. Če pa take — na srečo sicer redke — ljudi slučajno mučijo težave, iz katerih ne vidijo rešitve, začnejo razmišljati o samomoru, ki ga često tudi v resnici izvedejo.

V ALKOHOLIZIRANOSTI JE DOKAZANO VEČ NEZGOD

Opisali smo spremembe vedenja v pijanosti. Vendar nas v železarni kot industriji še bolj zanima, kakšne posledice ima uživanje alkohola na delo oz. na varnost pri delu. Zadnjič smo navedli dokaj prepričljive dokaze ameriških, francoskih in zagrebških študij, ki kažejo škodljivost alkohola v industriji in med katerimi je tudi dokaz za povečano stopnjo nevarnosti (rizika) pri delu zaradi pijanosti. Zmanjšano varnost lahko pripišemo fiziološkim in psihološkim razlogom: med fiziološkimi motnjami gre za podaljšan reakcijski čas, nesigurnost, neusklajenost in netočnost gibov ter motnje zaznavanja. Med čisto psihološkimi razlogi pa je treba omeniti zlasti oslabitev umske kontrole in s tem povečano samozaupanje in nekritičnost do nevarnosti. Poskusi so n. pr. pokazali, da vidi trezen voznik prometni znak na 138 m, pijan voznik na 112 m, voznik z »mačkom« pa komaj na 100 m. Nasploh je »maček« po alkoholu zelo nevaren, veliko bolj kot se običajno misli (češ, zdaj ni več alkohola v krvi), kar ima praktičen pomen za delavce, ki pridejo zjutraj na delo z nočnega popivanja. Vse te ugotovitve so pomembne posebej za številna delovna mesta v železarni, ki so vezana na promet (viličarji, žerjavisti itd.).

F. Belčič, dipl. psih.

(Nadaljevanje prihodnjik)

Aktualni problemi...

(Nadaljevanje s 1. str.)

tervencije na osnovi splošno osvojenih principov ekonomske politike v preteklem obdobju. Izvršni in upravni odbor sta imela sestanke, kadarkoli je bilo to potrebno. Potrebno je povedati, da je odzivnost za delo v samoupravnih organih združenja zadovoljiva.

Glede na pomen letnega sestanka je vsekakor potrebno prekomentirati dogajanja v našem gospodarstvu. Čeprav v najkrajših obrisih, predvsem pa tiste, ki se v preteklem letu nanašajo na črno metalurgijo.

Začnimo pri zadnji devalvaciji naše valute. O tej problematiki je bilo rečenih veliko besed, ki so se med seboj razhajale. Črna metalurgija ima po devalvaciji za čez 800 milijonov dinarjev večje stroške. Uvozne surovine in materiali za potrebe proizvodnje železa in jekla so po devalvaciji za 387,8 milijonov dinarjev dražji. Na drugi strani pa več mesecv po devalvaciji črni metalurgiji ni bil priznan paritetni kurz dolarja. Šele v teh dneh so spuščeni mehanizmi, vendar pariteta ni osigurana, temveč je rešena le delno.

Ce hočemo, da bo proizvodnja reprodukcijskega materiala usklajena s potrebami države, potem se mora voditi selekcijska, jasna in učinkovita politika. Zaradi tega pričakujemo, da bo na tem področju rešen največji del zahtev naše panoge. Te so izročene pristojnim organom in pričakujemo, da se bodo zaključki družbeno-političnih in drugih pristojnih organov to pot realizirali.

Brez skladne rešitve določenih zahtev, na katerih vztraja črna metalurgija, kakor tudi nekatere druge bazne panoge, ni potrebno gojiti nobene iluzije, da bo v srednjeročnem planu mnogo več reprodukcijskega materiala in surovin.

Zamrzovanje cen je pravilno, če se ve natančen čas zamrzovanja, oziroma če se v vmesnem času izvaja resna selekcijska politika. V vsakem primeru je zamrzovanje cen prisilno izsiljevanje viška dela iz bazične industrije v najširšem pomenu te besede.

Razširjena reprodukcija v industriji jekla je takšnega družbenega interesa, da mora biti atraktivna za vse imetnike kapitala. V tržnem gospodarstvu centralni načrt zamenjuje zavestno usmerjanje dela družbenega proizvoda na tista gospodarska področja, ki zagotavljajo stabilno delo celotnega gospodarstva. Dokler se to ne zagotovi, je naivno apelirati na banke, zavarovalne zavode in na druge imetnike kapitala, da ga plasirajo v bazično industrijo, ne glede o katerem reprodukcijskem materialu je govora.

Družbena bit, zvesta znanim mehanizmom tržnega gospodarstva, daje imetnikom

kapitala v državi in izven nje ekonomsko opravičenost vlaganja v bazično industrijo. Mi smo kot panoga dali vrsto predlogov, kako naj se to naredi. Ostane nam le to, da počakamo določen čas in potem bomo vedeli, ali se bodo proklamirani cilji tudi s praktičnimi ukrepi podprli. Z upoštevanjem vseh težav zveznih in republiških organov, moramo naglasiti počasnost pri reševanju zahtev črne metalurgije.

Od 28 zahtev predloženih zveznemu izvršnemu svetu v letih 1970, 1971 in 1972, velik del še ni rešen. To je tudi povod občasnih nesporazumov med proklamiranimi in uresničeni cilji. Združenje jugoslovanskih železarn je s svoje strani sprejelo vrsto mer in korakov, da se s sorodnimi organizacijami v inozemstvu naredijo dolgoročni programi sodelovanja, da bi se jugoslovanska črna metalurgija vključila v tokove svetovnega gospodarstva. Na tem področju so rezultati spremenljivi iz več razlogov, kar je posebna tema. Po vsem sodeč, je vedno težje biti opazovalec v nekaterih grupacijah. Vendar pa prepustimo času, da bi potem lahko lažje sprejeli kar najbolj pravilni zaključek, kaj najprej narediti.

V državi smo mi dosegli zavidljiv nivo dogovora s predelovalno industrijo. Ob velikih naporih prihaja spoznanje, da se ne more razviti pomembna domača proizvodnja blaga za široko in drugo potrošnjo brez domače surovinske industrije.

Poleg ostalih faktorjev, nestabilnost v gospodarstvu prihaja tudi od prekomernega uvoza reprodukcijskega materiala, brez katerega vse kakor naše gospodarstvo ne more obstajati. V odnosih črna metalurgija in predelovalna industrija je še dovolj prostora za sodelovanje. Med drugim ima počasnost reševanja dvojno vzročnost: še vedno konzervativno gledanje na neke vidike sodelovanja, kar vodi v samozadovoljstvo in nereševanje določenih problemov, ki jih gospodarstvo ni sposobno samo rešiti. Toda v vsakem primeru čas beži, a svetovna znanost v bistvu dela proti takemu stanju. Omenimo samo primer močnega skupnega nastopanja pri določenih poslih z vzhodnoevropskimi državami za prihodnje obdobje.

Ne glede, koliko težav stoji na poti skupnega sodelovanja, moramo mi stalno vztrajati na tem, ker je to naš ekonomski interes kot panoge. Kakor hitreje se bodo reševala sistemska vprašanja, toliko manj izgledov za uspešno delo bodo imela področja gospodarstva, ki so zelo dolgo uživala protekcijo.

Ravno zato imajo naša vztrajanja, da se rešijo nekatera sistemska vprašanja, v sebi tudi globoke politične implikacije, ki peljejo k hitrejšemu razvoju samouprav-

ljanja, v ekonomiki pa prinašajo večjo produktivnost dela.

V letu 1971 je črna metalurgija proizvedla 3,722.000 t železove rude, 1,297.000 ton koksa, 1,510.000 ton surovega železa in 2,402.000 ton surovega jekla. Medtem pa je izkoriščanje kapacitet zelo različno. Koksarne so v letu 1971 izkoristile kapacitete s 104,9 odstotka, plavži s 83,1 %, elektroredukcijske peči s 52,2 odstotka, Siemens-Martinove peči s 78,8 %, elektroobločne in indukcijske peči s 114,5 % in LD konvertorji s 30,9 %. Ekonomsko je zelo pomembno nizek izkoristek osnovnih metalurških agregatov (peči in konvertorjev).

Valjavniške zmogljivosti v valjarnah profilov so znatno bolj izkoriščene, kakor zmogljivosti valjarn za ploščate profile.

Produktivnost dela je v stalnem porastu. Danes se mesečno proizvaja 9,4 tone železa in jekla na zaposlenega. Poraba energije v letu 1971 je manjša od porabe v letu 1970, medtem ko je njena specifična poraba še vedno visoka. Tu so v bistvu osnovni problemi in naloge naših kolektivov v naslednjem obdobju.

Posebno visoka je poraba koksa in električne energije v elektroredukcijskih pečeh ob tendenci povečanja električne energije pri TH pečeh (v letu 1970 490 kg/t, v letu 1971 487 kg/t), poraba električne energije v letu 1970 pa je znašala 3133 kWh/t, v letu 1971 pa 3177 kWh na tono belega surovega železa. To je poprečje, medtem ko nekatere TV peči porabijo znatno manj električne energije na tono belega surovega železa (npr. Štore okrog 2000 kWh/t). V jeklarnah je ravno tako poraba električne energije v porastu od 695 kWh/t v letu 1970 na 698 kWh/t v letu 1971.

Pozitivno gibanje se občuti na plavžih pri zmanjševanju porabe koksa: v letu 1970 — 756 kg/t, v letu 1971 — 703 kg/t koksa na tono belega surovega železa. Medtem pa je gibanje oziroma poraba koksa pri sivem surovem železu v porastu — od 920 kg/t v letu 1970 na 973 kg/t v letu 1971.

Kakor je bilo že rečeno, so vsi vidiki porabe energije, ne

glede na nekatere pozitivne premike, v specifični porabi visoki.

V zbirnem poročilu je izčrpno prikazano delo združenja pri napredovanju proizvodnje. Vseeno pa je ob tej priliki potrebno poudariti dejstvo, da se posamezni problemi prepočasi rešujejo. Poleg drugega obstoji tudi stalnovsko zapiranje. Dobre izkušnje se prenašajo prepočasi. V mislih imam tiste izkušnje, ki imajo skupne koristi in ki bodo vsem dale več proizvodov. To je resen problem v naši panogi. Mi imamo že danes, jutri pa bomo imeli še več modernih proizvodnih obratov.

Delo naših strokovnjakov se mora končno meriti s poka. zateji, ki jih dosegajo boljši od nas. Potem bo pogon zahteval znanost; v nasprotnem ni osnovne povezave, ni sporazuma. Zato sedaj lahko prodira srednji kriterij, ki vpliva ne samo na proizvodnjo, temveč tudi na odnose. Niso sprejemljive trditve, da se slabi odnosi ustvarjajo samo zaradi osebnih dohodkov. Taka trditev degradira skupne človekove vrednote. Tu pridemo tudi do zaključka, da za vse ni kriva počasnost pri reševanju sistemskih vprašanj. To je samo delno. Naš gospodarski sistem čez noč nekatere naredi za bogate in druge za siromašne. Najbrž niso zaposleni v črni metalurgiji naredili, da so z osebnimi dohodki na tretjem mestu, če je v svetu rudarstvo in metalurgija na prvem mestu.

Ko bo uprava dela prostovoljno, brez nadomestila, potem bo reševala probleme, kakor bo pač mogla. Dokler pa uprava stane, mora reševati svoj del poslov boljše in bolj ekonomično. To ni nikjer v tržnem gospodarstvu.

Naši delovni kolektivi dajejo vedno več sredstev za strokovno usposabljanje kadrov. V porastu je število strokovnjakov, ki danes opravljajo najbolj zahtevne agregate. Stalno se osvajajo nove in boljše kvalitete jekla in železa. Na določenih področjih dosegamo rezultate, ki so boljši od zahodnoevropskih.

Za skupne akcije znanosti in raziskovanja rudnega bo-

gastva se letno vlaga 10 milijonov dinarjev. To so rezultati, ki hrabrijajo, istočasno pa spodbujajo nadaljnje napore.

Naša skupna surovinska osnova je dovolj velika, da proizvedemo trikrat več jekla kakor danes. Raziskave dajejo stalno nove dobre rezultate. Vendar pa mi ne moremo biti zadovoljni z doseženim, ker nam je potrebno več kovin, pa tudi drugi ne stojijo križem rok.

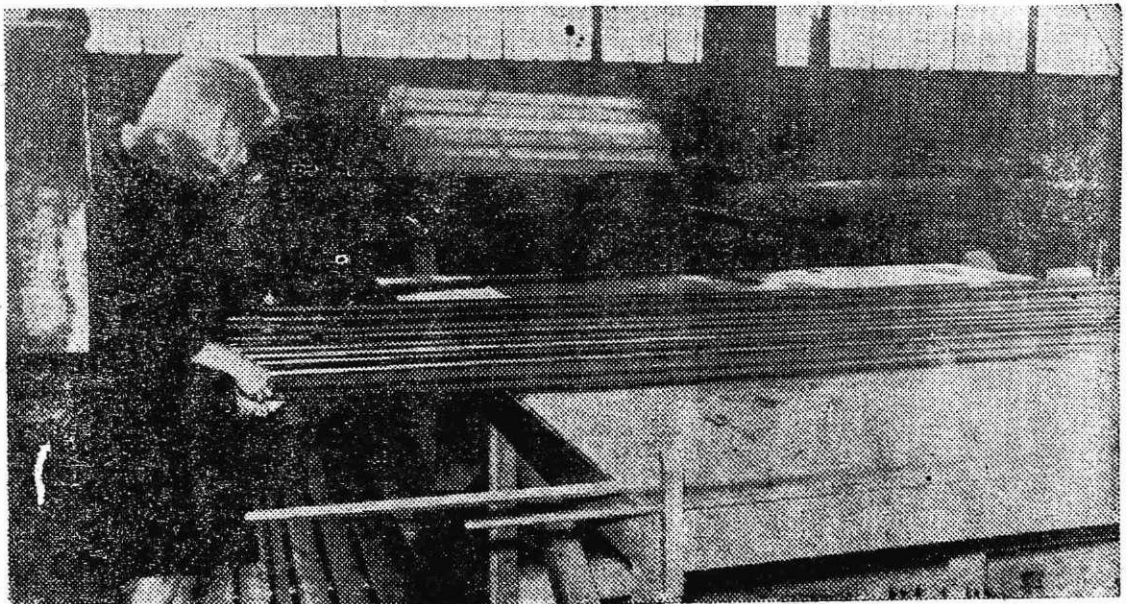
Zaradi tega bi kot naše ne posredne naloge poudaril naslednje:

Nadaljnji skupni naporji za boljše izkoriščanje obstoječih kapacitet; priprava surovin, tako da bo njihova kvaliteta dala boljše rezultate od sedanjih (to posebno velja za proizvodnjo surovega železa, tako v plavžih, kakor v TH postopku); hitrejša izmenjava koristnih dosežkov v naši panogi; skupno delo na problemih opesnaženja vode in zraka; pospeševanje sodelovanja s predelovalno industrijo; pospeševanje sodelovanja z vsemi grupacijami izven naše države na principih neodvisnosti in skupnih koristi; vztrajanje na hitrejšem reševanju sistemskih vprašanj, ki so v skladu z uradno, proklamirano politiko.

V nadaljnjem razvoju črne metalurgije smo soglasni s postavko, da se v naslednjem obdobju predvsem zaokroži jo obstoječe kapacitete v črni metalurgiji v širšem smislu. To je edina pot, da država ob najmanjšem vlaganju pride do večje mase kovin, ki se pričakuje v obdobju do leta 1975 oziroma do leta 1980.

V obdobju do leta 1975 je potrebno ustvariti proizvodnjo jekla v višini okrog 5.000.000 ton, kar je zelo odgovorna in težka naloga vse naše panoge.

Poleg tega je nujno še enkrat opozoriti, da bomo tudi po tem obdobju še vedno imeli visok absolutni uvoz jekla in da so danes izdatki za uvoz jekla že presegli 200 milijonov dolarjev letno. Zaradi tega smo prepričani, da bo naša skupnost s praktičnimi ukrepi pospešila hitrejši razvoj črne metalurgije v obdobju, ki prihaja.

Kontrola kvalitete v jeklovleku

Tudi letos omejitev

Proračun občine Jesenice je tudi po sedmih mesecih letošnjega leta pod predvidevanji. Izpad od predvidenega je kar za 13 in pol odstotka, pri čemer je največji izpad pri taksah (samo 30 % realizacije) in pri prispevku za uporabo mestnega zemljišča (44,41 %). Nekaj nad povprečjem je dohodek od davka od prometa blaga (46,49 %), medtem ko se davki od osebnih dohodkov najbolj približujejo planu, saj so pod predvidenimi le za slaba dva odstotka.

Od skupnih za letos predvidenih dohodkov proračuna v višini 24.747.000 novih dinarjev je realiziranih 11.057.975 novih dinarjev ali 44,68 odstotka.

Boljša je realizacija dohodkov, ki se v posebnem odstotku zbirajo za potrebe šolstva. Od predvidenih skupnih sredstev v višini 15.017.000 novih dinarjev je bilo v sedmih mesecih zbrano 8.428.004 novih dinarjev ali 56,12 odstotka. Tako so sredstva Temeljne izobraževalne skupnosti pod predvidenimi le za okroglo dva odstotka.

Kot zanimivost lahko nave-

demo, da je letošnja realizacija glede na plan dober odstotek boljša od lanske. Poleg tega diagram lanske letošnje realizacije proračuna kaže prav v mesecu avgustu veliko izboljšanje in verjetno lahko tudi letos še posebno na ugoden turistični promet pričakujemo enako izboljšanje.

Pač pa je tudi letos določena omejitev proračuna občine. Naš proračun predvideva za letos za 20 odstotkov več sredstev od lanske letošnje realizacije. Podatki so bili postavljeni na podlagi real-

ni ugotovitve, saj smo v preteklih letih dosti vlagali v razvoj gospodarstva, kar se nam sedaj začenja vračati, poleg tega pa so tudi težave v metalurgiji nekoliko manjše kot pa so bile pred leti.

Pred medavnim sprejetjem pa določa, da se letošnji proračun lahko povečajo le za 14 odstotkov glede na lanske letošnje realizacije. To pa pomeni, da bi morali ob 100 odstotni realizaciji na poseben račun izločiti iz proračuna 842.043 novih dinarjev, od sredstev Temeljne izobraževalne skupnosti kar 1.506.095 novih dinarjev in od sredstev za financiranje kulturne skupnosti, ki jih odstopa republika 43.680 novih dinarjev. Seveda bo tako izločanje povzročalo nekaj težav, saj bodo koristniki proračunskih sredstev morali nositi breme omejitev.

Zakaj taka tajnost?

Člani krajevnega odbora Zveze borcev NOV Javornik - Koroška Bela so na prvi seji po delovni konferenci postavili zahtevo, da občinski odbor ZZB NOV Jesenice pojasni, kateri borci dobivajo mesečno priznavačnino, zaradi slabih socialnih razmer.

Ravno tako je bila postavljena zahteva, da se odbor seznani kdo je dobil pomoč pri gradnji ali nakupu stanovanja. Ta zahteva je bila izražena na osnovi raznih ogibanj in zato so odborniki menili, da bi morali to vedeti, da bi imeli ustrezne

kriterije pri priporočilih tistim borcem, ki prosijo za pomoč, ker je njihov dohodek zelo nizek.

Od tega je minilo že precej časa, vendar še danes niso dobili pojasnila. Res je predsednik na eni seji povedal, da je ta seznam dobil in da ga je doma nekam založil ter da ga ni mogel najti pred sejo. Tako je ostalo pri tem, odborniki še vedno nimajo odgovora za zastavljeno vprašanje. Menim, da to ne sme biti nobena tajnost in bi morali to vedeti vsi borci ne samo odborniki. Značilne pa so besede predsednika na delovni konferenci, da ne bi navajali imen tistih, ki dobivajo to pomoč, da ne bi vzbujali vroče krvi. Toda ne vem, ali je več vroče krvi, če ljudje ugibajo, ali pa če bi občinski odbor ZZB NOV javno obveščal in seznanjal vse člane kdo so koristniki teh ugodnosti. Večina borcev bo znala preceniti upravičenost teh, ne samo to, tudi vsako ugibanje bo odpadlo. Posebno pa bo javna razprava o tem pomagala članom terenskih odborov pri reševanju prošenj, tistih, ki smatrajo, da jim ta pomoč pripada.

Posebno pa je važno to, da denar katerega dobijo borci za pomoč pri gradnji, nakupu, ali popravila stanovanj, prispevajo vsi zaposleni borci, zato je tudi njihova pravica, da vedo kdo ga koristi. Pred meseci je bilo v našem časopisu TV 15 obvestilo organizacije ZZB NOV Ljubljana, kateri člani so dobili pomoč pri reševanju svojih stanovanjskih problemov. Zakaj tudi občinski odbor ZZB NOV Jesenice ne bi tega posnel in morda prek železnice obvestil svoje člane. Manjša tajnost, večje zadovoljstvo in tudi večja odgovornost.

Torkar Stane
član nadzornega odbora
krajne organizacije
Javornik-Bela

Novice iz radovljanske občine

V nedeljo je zaključila tridnevno taborjenje druga skupina mladincev predvojaške vzgoje v radovljanski občini. V taboru na sotočju Save Dolinke in Bohinjke pri Lancovem je bivalo nad 200 fantov, ki so se usposabljali v vojaških veščinah in se seznanjali z aktivnimi družbenimi in gospodarskimi vprašanji v občini.

V soboto 12. 8. so se na skromni slovesnosti v sejni dvorani občinske skupščine, predstavniki oddelka za NO skupščine in družbeno-političnih organizacij Radovljica, poslovili od 59 nabornikov, ki so odšli na odsluženje vojnega roka v JLA. Na slovesnosti je bodočim vojakom govoril predsednik občinske konference SZDL Janez Varl.

Prejšnjo soboto sta se na Bledu pogovarjala sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc in predsednik CK ZKS France Popit s predsednikom KP Avstrije Franzem Muhrijem.

Včeraj je prispel na krajši obisk v radovljansko občino sekretar sveta sindikatov Jugoslavije Marjan Rožič. Najprej se je pogovarjal s političnim aktivom tovarne Plamen v Kropi, nato pa še s predstavniki kolektiva tovarne Sukno iz Zapuž.

Z novim podvozom na križišču pri Lescah so po dobrem mesecu zapore glavne ceste, prejšnji teden spet odprli za normalni promet. Tako je ukinjen obvoz skozi Radovljico, ki je povzročal številnim domačim in tujim voznikom veliko preglavic.

Na Bledu so pred kratkim odprli premovljen počitniški dom podjetja PTT na Prešernovi cesti. Dom so sodobno obnovili in s tem pridobili 50 ležišč, tako da spada med najbolj urejene turistične objekte na Bledu. Za obnovitvena dela so porabili 3 milijone din.

Turistična sezona je na vrhuncu, kar se pozna v vseh krajih občine. Bled in Bohinj sta v celoti zasedena. Ta teden je zlasti velik naval gostov iz Italije, kjer se je v začetku tedna začela tako imenovana »Ferragosta« — čas skupnih dopustov.

V Radovljici je pri Turističnem društvu evidentiranih 131 zasebnih sob z 259 ležišči. Poprečno beležijo 260 nočitev, od teh kar dve tretjini domačih, predvsem iz Srbije, Vojvodine in Hrvaške. Letos so presegli število lanske letošnje nočitev za 110 pri tujcih in 30 pri domačih gostih.

S turističnim prometom so letom posebno zadovoljni v Begunjah. Na območju TD Begunje, ki zajema tudi okoliške vasi, biva redno nad 180 gostov. Zasedena so vsa gostišča in zasebne sobe. Največ imajo gostov iz Reke, Zagreba in Beograda, nekaj pa je tudi Nemcev in Italijanov.

V počitniškem domu DPM Ljubljana-Center v Zg. Gorjah poleg otrok iz Ljubljane, že deseto leto gostijo otroške kolonije zamejskih Slovencev iz Trsta in Gorice. Trenutno pa preživlja počitnice v Gorjah tudi večja skupina otrok iz italijanskega mesta Parma, ki je povrateno z Ljubljano.

Kroparska lovca Janez Udir in Polde Cvetko sta pred kratkim pri Vodiški planini na Jelovici ustrelila 123 kg težkega štiriletnega rjavega medveda. Ta občudovanja vredna trofeja je izzvala veliko zanimanje lovcev in turistov, posebno še ker je to prvi uplenjeni medved na Jelovici v zadnjih petdesetih letih.

Na peti harmonikarski prireditvi Pozdrav s planin na Goreljkju je predzadnjo nedeljo sodelovalo kar 48 nad 45 let starih harmonikarjev iz Slovenije in zamejstva. Za najboljšo partizansko skladbo je prejel pokal Prešernove brigade Franc Bergant s Podreke, za najboljšega izvajalca narodnih viž pa je bil proglašen beneški Slovenec Jusa Elisej iz Nadiže.

V Maticni knjižnici Radovljica, se je po lanske letni obnovitvi prostorov povečal obisk za dobro tretjino. Medtem ko so lani ob tem času zabeležili 10.108 obiskovalcev, jih je bilo leto s 14.786. Na Bledu je zaradi neprimernih prostorov obisk upadel za okoli 30 bralcev. V tej knjižnici mesečno sposodi poprečno 140 turistov 300 tujih knjig, pretežno nemških in angleških.

V soboto 12. avgusta je podlegel poškodbam od strele na Triglavu tudi Blejčan Janez Zumer. To je peti žrtev planinske tragedije, ki se je pripetila koncem julija na Malem Triglavu.

Zadnja vroča nedelja je terjala dve novi žrtvi. V Savi pod Selom sta utonila 32-letni Alojz Simčič in dveletni sinček Robert iz Sela. Nesreča se je zgodila, ko je Simčič na rami hotel prenesti sina prek pol metra globoke reke, ko je nena doma omahnil in se utopil skupaj s sinom.

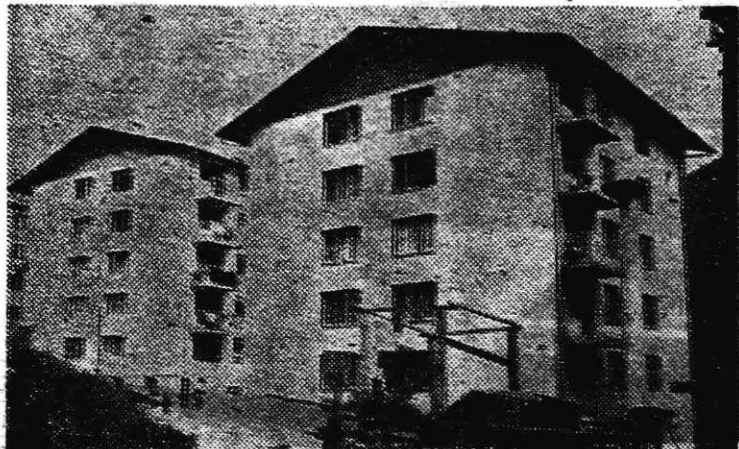
Bili smo na Vodiški planini

S Kompasovim avtobusom smo se odpeljali v sredo, 15. t. m. na izlet v neznano, ki ga je organizirala komisija za rekreacijo in kulturo pri Društvu upokojencev na Jesenicah. Bilo nas je poln petdeset sedežni avtobus. Sofer nas je odpeljal proti Ljubljani. Pri Lescah je zavil desno, skozi Lesce proti Radovljici, kjer avtobus ni mogel skozi oster ovinek proti Lancovem. Po kratkem posvetovanju smo se vrnili v Lesce in se po ozki poljski poti peljali v neznano. Ko smo zavili proti Lancovem, je bilo še vedno možnih več ciljev. Čim pa je sofer zavil na stransko cesto proti Jelovici, je postal cilj znan.

Nad dobro izbranim ciljem smo bili vsi, razen soferja navdušeni. Odličnemu soferju je uspelo pripeljati doslej največji avtobus pred partizanski dom na Vodiški planini. V domu nas je čakala

telečja obara z ajdovimi žganci. Odlično okrepčilo je vsem dobro teknilo. Sledil je ogled spomenika oz. mesta, kjer je bila ustanovljena je lovška četa in spomenika, kjer je bila ustanovljena Cankarjeva četa. Nekateri pa so odšli peš celo na Lipniško planino do spomenika narodnega heroja Jožeta Gregorčiča.

Ogledu spomenikov je sledil piknik, na katerem je bilo za želodce in dobro voljo lepo preskrbljeno. Prijetno popoldne je minilo hitro, kajti sofer je bil zahtevni voznik le ob dnevu kos. Mimo grede smo se ustavili na Javorniku in si ogledali dom upokojencev, in ob 20. uri smo se srečni in izkušenemu soferju Henriku hvaležni vrnili na Jesenice. Želimo, da bi komisije za rekreacijo in kulturo za jeseniške upokojence tudi v prihodnje organizirala izlete in prireditve.

Stanovanjski stolpiči za železniško progo

Koncentracijsko taborišče Ljubelj - spomenik slovenskih internirancev

Naslov — ime pred katerim so trepetali milijoni, kraj, kjer so neizmerno trpeli in na najgrozotnejši način umirali zavedni rodoljubi. Znano nam je, da so bila taka taborišča v času druge svetovne vojne na gosto posejana širom Evrope.

Nikogar med nami ni — tudi naša mladina pozna imena: Auswitz, Buchenwald, Dachau, Mathausen, Ravensbrück itd. ...

V zadnjih letih je bilo organiziranih veliko obiskov teh taborišč. Mnogim našim preživelim internirancem se je izpolnila želja, da so obiskali kraj, kjer so preživeli najtežji čas svojega življenja.

Sestali so se s sotrpini drugih narodnosti in držav ob takih srečanjih v tujini. S seboj so peljali tudi svoje, z njimi so potovali svojci tam umrlih, prijatelji in

znanci.

Obsojali smo ali pohvalili vzdrževanje teh objektov.

Toda... Mnogo naših ljudi, ki niti ne vedo, da je bilo koncentracijsko taborišče tudi v Sloveniji in celo v naši neposredni bližini. Po obsegu sicer ne veliko — šest lesenih barak — a po krutosti nič manjše od znanih — velikih.

To je bilo taborišče na LJUBELJU — podružnica zloglasnega taborišča smrti — Mathausena. (O njegovi zgodovini bo beseda na drugem mestu). Danes tam o taborišču ni sledi! V neposredni bližini je res pretresljiv spomenik žrtvam, kar pa nikakor ne more in ne sme biti dovolj.

Po daljših pripravah in prizadevanjih je končno uspelo občinski skupščini Tržič, zavodu za spomeniško varstvo in glavnemu odboru ZZB NOV Slovenije, da s skupnimi močmi in ob pomoči delovnih organizacij ter strokovnjakov uredi ta kraj tako, da bo Ljubelj postal spomenik vseh slovenskih internirancev, ki so trpeli in umirali umirali po taboriščih po vsej Evropi.

V nedeljo 10. septembra, ki bo na Ljubelju velika proslava in sdečanje internirancev Slovenije, kamor bodo prispele tudi predstavniki mednarodnih komitejev in delegacije iz zamejstva, bo otvoritev lepo urejenega prostora.

OBVESTILO

VSEM BIVSIM POLITIČNIM ZAPORNIKOM, INTERNIRANCI IN DEPORTIRANCI!

V nedeljo 10. septembra ob 10. uri bo na Ljubelju odkritje spominskih plošč na kraju nekdanjega koncentracijskega taborišča — podružnice zloglasnega taborišča smrti — Mathausena in obenem tudi srečanje vseh bivših političnih zapornikov, internirancev in deportirancev Slovenije.

Da dostojno proslavimo 30-letnico množičnih aretacij tudi v naši občini, bo organizirala komisija za internirance pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice na svečanost prevoz z avtobusi.

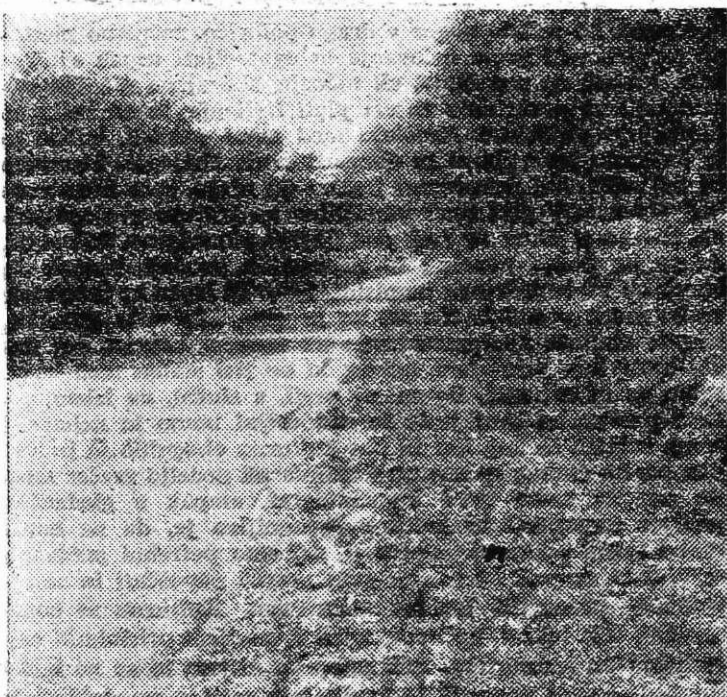
Prijave sprejemajo vsi krajevni odbori ZZB NOV — oziroma pri KO določeni tovarišice.

Vsak udeleženec plača ob prijavi 10.— din, ostale stroške plača organizator.

Odhod avtobusov bo ob 8. uri zjutraj, povratek okrog 18. ure.

V prepričanju, da se tega srečanja veseli vsi, ki so bili v času NOB v taboriščih po vsej Evropi, pričakujemo polnoštevilno udeležbo vseh pregnancev, njih svojcev in tudi ostalih naših občanov.

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice
Komisija za internirance

Na Potokih so pričeli z deli na prvi fazi rekonstrukcije ceste Potoki — dom TVD Partizan Jesenice.

Trideset plošč z naslovi najbolj znanih taborišč bo simboliziralo taborišča širom Evrope, ena plošča zapore, ena konfinacije. Šest nekdanjih barak ljubeljskega taborišča predstavlja šest kockastih kamnov, štiri stražne stolpe — štirje zasajeni mesecni, vhod dva kamenita stebra. Pri vstopu in izhodu vklesani verzi naj povedo kruto resnico vsakomur, ki bo obiskal ta kraj.

Posebni odbor, ki vodi vso organizacijo, pripravlja za otvoritev svečano proslavo.

Pri kulturnem programu bosta sodelovala znana dramska igralca Alenka Svetelova

in Polde Bibič ter pesnik Lojze Krakar, nadalje domača godba in pevski zbor France Prešeren iz Kranja.

Po kulturnem programu bo v neposredni bližini tovariško zabavni del. Za srečanje internirancev posameznih taborišč bodo označena mesta, da se bodo po dolgih letih lažje našli.

Urejeno ljubeljsko taborišče bo kraj, kamor bom hodil s spoštovanjem in misljo na vse tiste, ki se niso vrnili iz pregnanstev.

Predvsem njim ob 30 letnici množičnih aretacij posvetimo z vsem srcem lep spomin!

R. n

Za počitniško branje • Za počitniško branje • Za počitniško branje • Za počitniško branje • Za počitniško branje

Nostradamus - prerok in zdravnik

»Svet ne premore boljšega zdravila proti kugi, kot je po moji zamisli sestavljena zmes. Vsi tisti, ki so bolezen preboleli, lahko potrjujejo, da je to zdravilo ohranilo pri življenju ogromno množico ljudi.«

(Nostradamus v svoji knjigi receptov za lepoto in zdravje. Lyon 1552).

Znamenitega astrologa (zvezdoslovca) in preroka Mihaela Nostradamusa, se je človeštvo posebno po njegovi smrti (umrl je leta 1566) pogosto spominjalo, posebno v časih, ko so razsajale po svetu vojne, lakota, revolucije ali inflacije. Človeštvo so njegova skrivnostna prerokovanja budila nove nade in upanja, ker jih je skušalo vedno tolmačiti tako, kot je samo najbolj želelo.

Zelo malo ljudi pa ve, da je bil Nostradamus za tedanje čase zelo znamenit zdravnik. Mihael Nostradamus — t. j. latinska oblika njegovega imena — de Notre Dame, je bil rojen leta 1503 v južni Franciji v kraju Saint-Rémy. V svoji mladosti se je učil poleg latinščine in grščine še matematike, kar mu je bilo nujno potrebno za učenje zvezdoslovja.

MEDICINSKI ŠTUDIJ

Nostradamusov učitelj je bil najprej stari oče Jean de Saint-Rémy, ki je bil splošni zdravnik. Po njegovi smrti je nadaljeval medicinski študij na tedaj znani univerzi Montpellier v južni Franciji. Kot mladi zdravnik je potoval, kakor slavni Paracelsus, od mesta do mesta. Najprej je služboval v mestih Narbonne, Carcassone, Toulouse in

Bordeaux, slednjič se je v mestu Agen, ki leži ob reki Garonne, tudi poročil. V kratkem času pa mu je umrla žena in trije sinovi zaradi »neznane kužne bolezni«, po vsej verjetnosti — kugi, ki je epidemično razstajala po Evropi.

BOJ PROTI KUGI

Zopet se je odločil za popotovanje, da bi se tako čim bolj v znanju izpopolnil. Tako je obiskal italijanska vseučilišča v Milanu, Genovi in Benetkah, vstopil za nekaj časa v samostan, da bi se čim bolj intenzivno lahko posvetil svojim zdravniškim raziskavam.

Epidemija kuge v Franciji ga je zatekla, ko je bil zdravnik v Marseju. Sosednjo mesto Aix-en-Provence ga je poklicalo na pomoč, da bi kot mestni zdravnik pomagal pri zatiranju kuge, tako imenovane črne smrti. Slično strokovno nalogo je Nostradamus prejel od mesta Lyona in prav zaradi svojih uspehov pri zatiranju in zdravljenju bolezni v tem mestu, je dosegel splošno priznanje.

Nostradamus se ni prav nič bal »črne smrti« in je bil vedno na mestu tam, kjer je najbolj pustošila. V svojih dveh spisih z recepti za lepoto in zdravje, navaja podrobnosti o besnenju kuge. Svoja opažanja in recepte za lepoto in zdravje, je izdal v Lyonu 1552. leta, 20 let kasneje pa je oba spisa prevedel dr. zdravilstva Jeremias Martius in jih dal v tisk v Augsburgu. Bolniki, ki jih je zdravil, so mu bili hvaležni vse življenje. Ko je v začetku leta 1550 zopet prišel v mesto Aix, kjer je kuga leta 1546 najbolj pustošila, so ga ozdravljeni bolniki in svojci ozdravljenih obsuli z zahvalnimi priznanji.

Končno se je trajno naselil v kraju Salon de Craux. Ta kraj leži približno na polovici poti med Avignonom in Marsejem. Oženil se je drugič in tako zaključil svoja dolga in pogostna potovanja. Nostradamus je bil v kraju Salon zelo poznan

zdravnik. Celotno iz inozemstva so prihajali k njemu številni pacienti po pomoč.

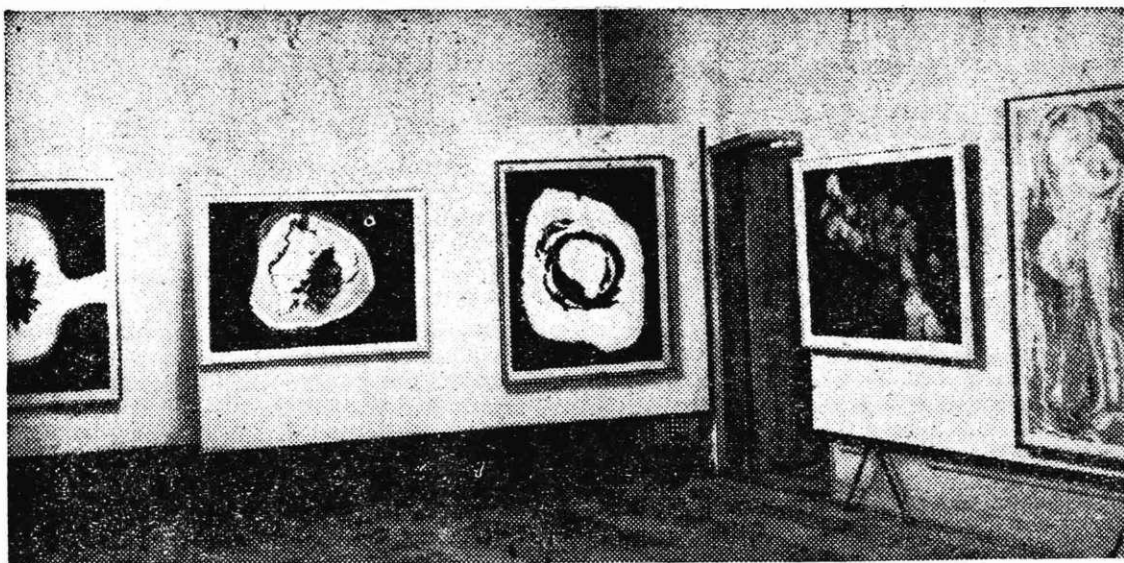
ZDRAVSTVENI ZAPISI

Poleg svojih prerokb, je Nostradamus objavil vrsto zdravniških knjig in spisov. Najpomembnejše njegovo veliko delo je razprava o infekcijskih obolenjih. Njegove prerokbe imenovane »Centuries«, so izšle v Lyonu leta 1555 in v njih zasledimo, da je Nostradamus imel že takrat konkretno predstavo o dezinfekciji in higieni. Med drugim zahteva, da se jedilni pribor obolevih za kugo, ne sme uporabljati naprej, prav tako pa naroča, da se mora obleka umrlih za kugo, pred ponovno rabo, predhodno očistiti s paro.

Neko drugo delo obravnava predvsem sredstva proti kugi in druga kugi slična vročinska obolenja (Pariz 1561). Nostradamus na »moderen« način razglablja o nazorih in predpisih rimskega zdravnika Gala, ki je živel v drugem stoletju in čigar misli ter nazorji so bili osnova srednjeveški medicini v načinu zdravljenja.

Nostradamus v enem svojih spisov opisuje posebno zdravilo proti kugi, s katerim je uspel po njegovi presoji, rešiti nešteto človeških življenj. Recept za to zdravilo pričenja: »vzemite 2 Lota (utežna mera) zelenega, nastrganega cipresnega lesa, 12 lotov vijoličnih korenin, 6 lotov nageljčkov, 3 kvintelje (1 kvintelje je 1,62 g) kolmeža in 6 kvinteljev lesovine od rajčice. Vse skupaj stolci in zdrobi v prah, vendar pazi pri tem, da se ne razpraši«. Tako pridobljenemu prašku je dodajal še zdrobljene rože in nekoliko cvetličnega soka. Iz dobro zmešanega prahu je zgnel »majhne okroglaste pastile«, ki jim je za boljše odišavljenje dodal še mošek in sivo ambro. Bolnik je moral držati te pastile v ustih in jih počasi raztapljati. Vsekakor so te male pastile, dobrega vonja in okusa, delovale v ustih kot razkužilo in tako preprečevale novo okužitev.

(Se nadaljuje)

Iz nedavne razstave slik akad. slikarja Romana Savliška

Razstava olj slikarja naivca

Nocoj ob 18. uri bodo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo slik slikarja naivca Kolomana Bezneca iz Murske Sobotice. To je letošnja dvanajsta slikarska razstava v organizaciji likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Če upoštevamo, da večino razstav odpirajo s kratkim kulturnim programom, je to nedvomno lep doprinos jeseniških dolikovcev h kulturni podobi Jesenic. S svojo programsko politiko pa uspešno uresničujejo dogovor; da jeseniški razstavniki prostor vse bolj potajajo središče slovenskega amaterskega slikarstva.

KOLOMAN BEZNEC je rojen v Mačkovcih v Prekmurju 2. 2. 1916. Že kot dijak je sodeloval na šolskih razstavah v Murski Soboti. S slikanjem pa se je začel intenzivno ukvarjati leta 1953 in že naslednje leto je imel svojo prvo samostojno razstavo v Lendavi. Od takrat je svoja dela razstavljal na dvaindvajsetih skupnih raz-

stavah članov LIKOS Murska Sobotica, v večjih krajih Pomurja in v Varaždinu.

Ostale skupne razstave: Ormož 1968 — medobčinska razstava, Maribor 1969 in 1970 — pokrajinska razstava slikarjev amaterjev (na razstavi je prejel dvoje priznanj), Trebnje 1970 — Tabor slovenskih likovnih samorastnikov, Nova Gorica 1971, Murska

Sobota 1971 — republiška razstava slikarjev amaterjev (prejel priznanje prireditelja in posebno priznanje žirije); nadalje je razstavljal: Lenart, Volčin, Cerkevnik in Gradišče, letos pa v Ljutomeru in na IV. republiški razstavi slikarjev amaterjev v Brestanici.

Samostojne razstave: Murska Sobotica 1968, Ormož 1969, Slatina Radenci 1970, Lenart v Slovenskih goricah 1970, Zagreb 1971, Brestanica 1971, Maribor 1971 in Ptuj 1972.

V oktobru 1971 je sodeloval v prvi koloniji slikarjev samoukov na Zavrhu v Slovenskih Goricah.

BEZNEC je slikar naivec. Slika običaje in dela preprostega ljudstva, razne kulturne zanimivosti na vasi z željo, da bi se ne pozabile in se ohranile bodočim rodovom, ker vedno bolj izginevajo pod udarci civilizacije.

Slikar na Jesenicah razstavlja 35 slik v olju.

Razstava je odprta do vključno 30. avgusta, vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19.30.

Obisk pihalnega orkestra jeseniških železarjev v Novem gradu

Po štirinajstih jasnih dneh, ko si 110 otrok v zdravstveni koloniji nabira zdravja za novo šolsko leto, so nas obiskali naši domači muzikantje. Veselja ni bilo ne konca niti kraja.

Takoj po prihodu v dom DPM Jesenice, so nas veselili zvoki izvalili iz morja. V štirinajstih dneh nismo vzgojitelji še nikoli tako hitro dobili otrok iz vode kot ta dan. To pa je bil šele začetek.

Po kratkem postanku v našem domu, je bil pihalni orkester gost Novega grada za ribiški praznik. Povorka ob 16. uri popoldne je privabila domačine in mnoge turiste v park, kjer je bil promenadni

koncert. Žalostno, a resnično, da mora naša godba na katero smo sicer zelo ponosni, v bratski republiki doživeti neprimerno večje priznanje in aplavz kot doma. Nadaljevali so s promenadnim koncertom v nedeljo dopoldne z nič manjšim uspehom.

Po tem pa so bili samo našli Otroci ne bodo nikoli pozabili nedeljskega popoldne, ko je godba igrala njim v morju. Veliko navdušenje je privabilo še druge turiste, kateri so z našimi domačimi pritiskali na najrazličnejše aparate.

Vsem godbenikom za nepozabno doživetje v imenu vseh otrok hvala. L. K.

POPRAVEK

V 32. številki Železarja je v sestavku: Misli k 9. številki listov (ne Listi) je tiskarski škrat povzročil nekaj napak, ki jih danes popravljamo in se hkrati oprostimo bralcem in avtorici.

V drugem odstavku, prvi stolpec, je v šesti vrstici napisano: »To naj bo le napotilo in vodilo le Listom...« Pravilno bi se moralo glasiti: »To naj bo le napotilo in vodilo k Listom...«

V četrtem odstavku, drugi stolpec, je napisano: »Zaman se trudi, da bi uspešno vsaj za trenutek negiral svojo...« Pravilno bi moralo biti: »Zaman se trudi, da bi uspešno vsaj za trenutek negoval svojo...«

V šestem odstavku, tretji stolpec, druga vrsta je napisano: »Od pesimističnih razmišljanj...« Pravilno bi moralo biti: »Od pesimističnih razmišljanj...«

JEZIKOVNI POGOVORI

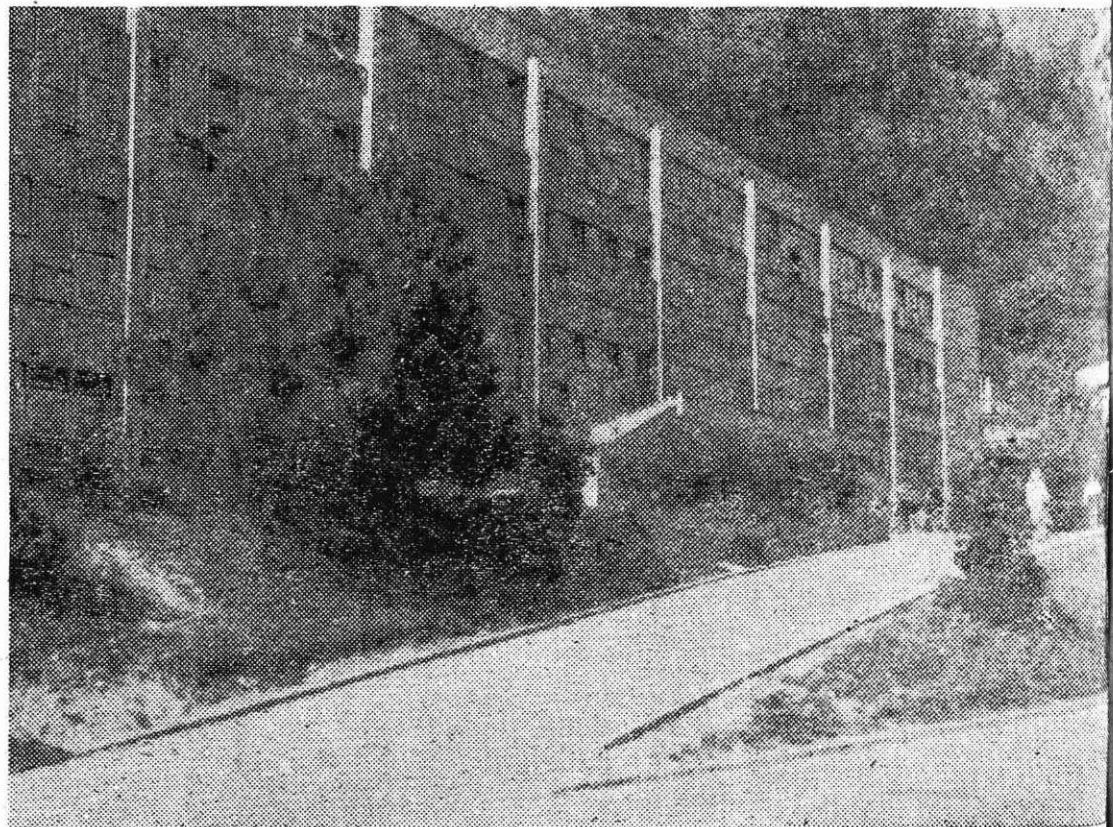
O našem kulturnem življenju

Spet je teden naokoli in pred nami naloga, da čimbolj uspešno izpolnimo prostor, odmerjen našim pogovorom. Marsikaj bolj ali manj pametnega smo že prereševali na našem »situ« in še bomo. Dokaz za to so včasih zelo slabo ali malomarno napisane stvari, ki manjšajo ugled in nivo našega ozroma katerega koli časopisa. Ker pa ni naša rubrika namenjena le »ljudem od časopisa«, ampak vsem, ki jo hočejo brati, tokrat opustimo sicer potrebno brskanje »pred lastnim pragom«, ampak se malo pogovorimo o nas samih.

Z vso naglico se bliža jesenski čas, čas, ko se počasi začnemo pripravljati za zimo, ko že govorimo o načrtih za prihodnje leto in ne nazadnje, ko se odpro vrata vsemogočih šol, od osemletk, do srednjih, višjih in visokih šol in drugih izobraževalnih organizacij. Le zakaj, boste rekli, nam tveži telesa vsakdanjosti, ko jih že sami preveč poznamo in tudi okušamo. Malo potrpljenja in takoj boste spoznali, kam pes taco moli.

Vedno, ko se leto nagne v drugo polovico, začnemo mrzlično pregledovati svoje delovanje in ugotavljati uspeh svojega dela. Na nič ne pozabimo, ali točneje, skoraj na nič. Največkrat odlično poskrbimo za vse plati življenja, le na kulturno največkrat pozabimo. Malokdo med nami pomisli, koliko se je kulturno izobraževal in obogatil svoje življenje. Marsikdo ne bo vedel, kaj pravzaprav hočem od njega, zato bom malo bolj stvarna. V prvi vrsti pomislimo na kulturo svojega jezika, tistega, s čimer se vsak dan največ ukvarjamo. Sklenimo, da se ne bomo površno in nepravilno izražali, ampak da bomo ob vsakem izrazu pomislili, kako bi lepše in pravilneje vsako stvar povedali. To ne bo le polepšalo naše govorice, ampak olajšalo sporazumevanje na vsakem koraku, saj nas dostikrat, kar priznajmo, nekdo, ki ne živi stalno med nami, sploh ne bi razumel. Doma, na cesti, v službi, na izletu, povsod pazimo na svoj jezik in zadovoljni bomo in nehoti si bomo zaželeli še kaj, kar bi nas kulturno obogatilo in izobrazilo. Ne bo čudno, če nas bo v soboto ali nedeljo zvečer zanesla pot ne samo pred kinematograf, ampak v gledališče, svetišče umetnosti in kulture. Razumljivo je, da ne bomo vedno segali po resni umetnosti, saj smo potrebni predvsem razvedrila, ampak ne smemo sebi preveč popuščati in se popolnoma prepustiti lahkim stvaritvam. Kulturno se bomo razvijali šele takrat, ko bomo znali z veseljem prisluhniti najrazličnejšim koncertom, tudi opernim arijam in se ne bomo izogibali dovolj pogostih in kvalitetnih razstav upodablajoče umetnosti. V prvi vrsti pa, ker smo malo prej govorili o gledališču, ne smemo pozabiti, da je v zgornjih prostorih gledališča še ljudska knjižnica, ki odprtih rok pričakuje svoje obiskovalce. Enkrat za vselej naj bo jasno vsakemu posamezniku, da ni dovolj, če poleg vsakdanjih časopisov kdaj pa kdaj vzame v roke strip in literaturo podobne dvomljive umetniške vrednosti. Dobra knjiga bi morala najti pot v vsak dom, skrajni čas je že, da ji pravično odmerimo »svoj prostor na soncu«.

Kakšen naj bo sklep današnjih misli? Vsakršne inventure so potrebne in največkrat uspešne, poskusimo enkrat narediti še inventuro našega kulturnega življenja.

Se dobrih deset dni in ponovno se bodo odprla vrata naših šol

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

19. in 20. avgusta amer. barvni film **TARZANOV UPOR V DZUNGLI**, v režiji William Withney, v gl. vlogi Ron Ely, ob 17. in 19. uri.

21. in 22. avgusta amer. barvni film **MOŽ, KI GA NI MOGOČE UBITI**, v režiji William Froker, v gl. vlogi Lee Marvin, ob 19. uri.

23. avgusta amer. barvni film **TARZANOV UPOR V DZUNGLI**, ob 19. uri.

24. in 25. avgusta italij. CS barvni film **SKRIVNOST RDEČE ROKAVICE**, v režiji Dario Argento, v gl. vlogi Tony Musante, ob 19. uri.

26. avgusta angl. barvni film **POGAN PRICE**, v režiji John Hough, v gl. vlogi Mark Lester, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

19. in 20. avgusta amer. barvni film **MOŽ, KI GA NI MOGOČE UBITI**, ob 18. in 20. uri.

21. in 22. avgusta amer. film **TARZANOV UPOR V DZUNGLI**, ob 20. uri.

23. in 24. avgusta franc. CS barvni film **PIK AS — OPERACIJA KONTRA SPIJONAŽE**, ob 20. uri.

25. avgusta amer. barvni film **MOŽ, KI GA NI MOGOČE UBITI**, ob 20. uri.

26. avgusta amer. barvni film **OKUSI DRAKULINO KRI**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

19. avgusta amer. barvni film **VENEC POPKOV**

20. avgusta amer. barvni film **ZADNJI NABOJ**

26. avgusta amer. barvni film **MOŽ, KI GA NI MOGOČE UBITI**

Kino KRANJSKA GORA

19. avgusta amer. barvni film **ZADNJI NABOJ**

20. avgusta franc. CS barv. film **PIK AS — OPERACIJA KONTRA SPIJONAŽA**

24. avgusta amer. barvni film **MOŽ, KI GA NI MOGOČE UBITI**

26. avgusta amer. barvni film **TARZANOV UPOR V DZUNGLI**

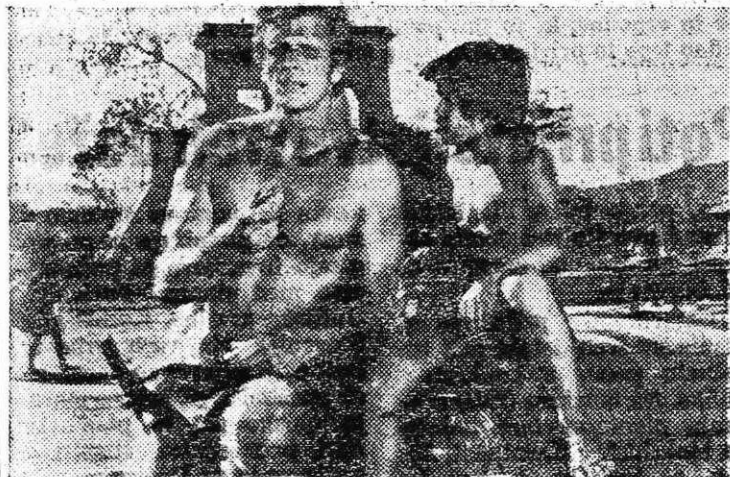
Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

19. avgusta danski film **RDECI RUBIN**, ob 19. uri

20. avgusta amer. barvni film **VENEC POPKOV**, ob 19. uri

24. avgusta amer. barvni film **TARZANOV UPOR V DZUNGLI**, ob 19. uri.

26. avgusta franc. CS barv. film **PIK AS — OPERACIJA KONTRA SPIJONAŽA**, ob 19. uri.

TARZANOV UPOR V DZUNGLI je novejši barvni ameriški film iz številnih epizod o Tarzanu kralju džungle. Tarzan je v tem filmu v akciji proti nasilnežem in brani svobodo prebivalcev džungle, ki jo ogrožajo nasilneži. Film je te dni na sporedu v naših kinematografih.

POZIV

KRAJEVNI ODBOR SZDL PLAVŽ, poziva vse prebivalce območja Plavža, da po svojih močeh prispevajo k ublažitvi posledic, ki so nastale zaradi poplav in neurij v občinah Brekmurja in Slovenskih Goric.

Svoje prispevke lahko nakazate na tekoči račun glavnega odbora RK Slovenije št. 501-8391/3 za pomoč poplavljenecem oziroma lahko oddate v torek, 22. avgusta 1972 dopoldan od 9. do 12. ure, popoldan pa od 15. ure dalje v pisarni občinskega odbora SZDL Jesenice.

Upamo, da bodo prebivalci z območja Plavža pokazali svojo solidarno in humano dolžnost do teh skrajno ogroženih ljudi. Naš odbor bo vse darovalce vpisal v svoj seznam; ter jih objavil v časopisu Železar.

Za vašo pomoč ljudem v sili se vam krajevna organizacija SZDL Plavž najlepše zahvaljuje.

Krajevni odbor SZDL
Plavž — Jesenice

ZAHVALA

Ob težki in nenadni izgubi naše drage hčerke in sestre

DANICE ROZMAN

se zahvaljujemo vsem, ki so ji v zadnjih dneh lajšali bolečine in tudi vsem ostalim, ki so jo zasuli s cvetjem in venci. Hvala številnim prijateljem in znancem ter vsem sosedom, ki so se zadnjikrat poslovili ob njeni prerani smrti.

Prisrčno zahvalo izrekamo podjetju KOOP v Mojstrani za darovani venec in za poslovilne besede ob odprtem grobu tov. Volčiniča v imenu sodelavcev, kakor tudi tov. Sinkovčev za poslovilni govor v imenu Društva prijateljev mladine terena Podmežaklja. Topla zahvala tudi podjetju Kovinar Jesenice za darovani venec in vsem tistim, ki so jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti.

Zalujochi: oče, mati, brat Jože, sestra Marija in Nina z družinami, ter brat Janez in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in prerani smrti našega dragega in dobrega sina, brata in strica

JANEZA ROBIČ

se najtopleje zahvaljujemo vsem svojcem, sosedom, prijateljem in znancem, kakor tudi sodelavcem iz valjarne žice na Beli za poklonjene vence in cvetje, vsem, ki so nam izrekli sožalje, nam pomagali v težkih trenutkih in vsem, ki so našega dobrega sina Janeza spremljali v prerani grob na pokopališču v Pfanjini pod Golico.

Posebna zahvala še govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu: tov. Knafliju iz valjarne žice, tov. Klinarju poveljniku gasilske enote in tov. Vidmarju od svojcev in sosedov ter gasilcem za častno stražo ob mrtvaškem odru.

Vsem skupaj še enkrat najlepša hvala!

Zalujochi: mama, ata, brat Tomaž, sestra Francka z družinami in sestra Mira ter ostalo sorodstvo.

PREKLIC

Podpisani Janko PIŠEK obžalujem in preklicujem vse besede, ki sem jih dne 15. 5. 1972 izrekel Pavlu MEKLIC ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Janko Pišek, I. r.

**Dopisujte
v Železarja**

PULJ 1972

Dnevnik festivalskega dogajanja

I. nadaljevanje

Sobota, 29. julija: v soboto zjutraj so v domu JLA spet predvajali dva filma in tako je sončno dopoldne odplavalo po vodi. Najprej so zavrteli film DEŽ v režiji PURISE ĐORĐEVIĆA in proizvodnji Filmske radne zajednice Beograd. Film je inspiriran z novelo »Dama s psičkom« velikega ruskega pisatelja Antona Pavloviča Čehova. V naš gorenjski biser Bled pride mlada žena. Tu namerava ostati nekaj tednov, da bi se odpočila. Toda, kjer je osamljena lepa žena, so tudi lovci. Tudi tak »lovec« je tu na počitnicah, po poklicu pa je policijski inšpektor. Kmalu zve, da je poročena in da živi v okolici Beograda. Toda sprehodi ob jezeru, vožnje s čolnom, slučajni dotik in... mlada Anđela se je zaljubila v inšpektorja. Ta seveda komaj čaka, da bo dekle odpotovalo in jo z veseljem spremi na postajo. Potem hodi po barih, po kavarnah z rusko glasbo (odlično jo je pela Olivera Marković) in glasba ga spominja na Anđelo. Vrne se v Beograd. Ko nekega dne preiskuje neko prometno nesrečo, se spet sreča z njo. Zdaj je tudi on ugotovil, da je ona najlepše bitje na svetu. Toda poročena je, on si lahko pokvari kariero in tako hodita iz hotela v hotel, vedno manj srečna in vedno bolj zaljubljena. Izhoda ni... Tako nam ga ta film tudi ne nakaže, torej vse to traja v nedogled. Film niti ni tako slab, odlikuje ga tudi izvrstna Dušica Žegarac, dobra glasba in seveda lepi posnetki Bleda in Kranjske gore (vsaj v glavnem).

Drugi film — **DEKLE S KOSMAJA** v režiji Dragovana Jovanovića pa je že spet vojni. To je poetična zgodba o dekletu Nini in dveh fantih. Nina in Radovan se ljubita, toda ljubezen prekine vojna. Nina ostane sama. Nekoč je za partizane odnesla neko sporočilo in kmalu prestopila v njihove vrste, da bi morda našla Radovana in pri tem vidi vse grozote vojne: nasilje, ubijanje, trpljenje naroda, ki hrepeni po svobodi. Poleg nje je vedno mlad partizan Mrki, ki jo ščiti in skrivno ljubi. Po neki borbi Nina in Mrki srečata Radovana, ki pa je četniški vodja, kvisling. V neki borbi je bil Mrki ranjen in umrl je na rokah dekleta s Kosmaja, ki je razpeta med dve ljubezni, a nobene ne more doživeti, ker so Mrkega pravkar ubili in — ker je rafal pokosil tudi njo. To je res poetičen, da ne rečem čutno-liričen film, ki te lahko, če nisi »čvrst karakter«, pretrese. V naslovni vlogi Nine je nastopila sovjetska igralka Ljudmila Lisina, v vlogi Mrkega pa Miša Janketić.

Tako je dopoldne minilo v znamenju čisto solidnih filmov. Toda, kaj kmalu je ura osem in odpravim se v Arenu, ki je že do polovice napolnjena. Mladi Puljani se posedajo po vseh stolih, dokler ne pride njih pravi lastnik in jim včasih obzirno, včasih pa tudi ne, pove, da je stol njegov.

In že je na vrsti kratki film Zrelo, za katerega pa sploh več ne vem, kaj naj bi nam povedal. Oprostite mi, a res nisem compjuter.

In potem, **ZIVETI VSEMU NAVKLJUB** režiserja Jurija Iljenka iz SZ in v koprodukciji med Filmskim studiom Titograd in Kinostudijem »Dovženko« iz Kijeva. Film nas postavi v čas črnogorskega vladike Petra Petrovića Njogoša in v čas borbe s Turki, med prepire raznih plemen, v lakoto in bolezen. Film nam zares z impresivnimi scenami prikazuje vso tragedijo nekega naroda, ki se združuje samo v bitki s Turki, kasneje pa se spet medsebojno ubija. Scene kuge, kamenjanja Petra Prvega in bitke s Turki so zares tako močne, da nam je zastal dih. Moram reči, da je film, vsaj zame, eden najboljših v Areni, odlikujejo pa ga tudi igralci, predvsem Vladimir Popović v vlogi Petra. Za svojo izvrstno kreacijo je dobil Srebrno areno za moško vlogo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

ZAHVALA

Tovarniškiemu odboru osnovne organizacije sindikata Železarne in sindikalnemu odboru PIV, se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Franc Žurbi
PIV

ZAMENJAM DVOSOBNO STANOVANJE

Dvosobno stanovanje s centralnim ogrevanjem na Javorniku Cesta TALCEV 7b zamenjam za ustrezno stanovanje v stolpnicih pri gimnaziji, ali pa v stolpnicih pri GPZ oziroma nad progo. Naslov dobite na uradništvu Železar.

Število planinskih nesreč zaskrbuječe raste

Ceprav je zelo razveseljiva ugotovitev, da naš planinski svet vsako leto obišče preko milijon mladih in starejših navdušenih ljubiteljev gora, se moramo seznaniti tudi s podatki in statistikami, ki jih nakazujejo postaje gorske reševalne službe.

Od prvih začetkov naše planinske alpinistične zgodovine smo po letu 1815 zabeležili v naših gorah čez 500 smrtnih planinsko alpinističnih nesreč, nič koliko gornikov, izletnikov, planincev, turistov, plezalcev, visokogorskih alpskih smučarjev in alpinistov pa se je v gorah lažje ali težje poškodovalo.

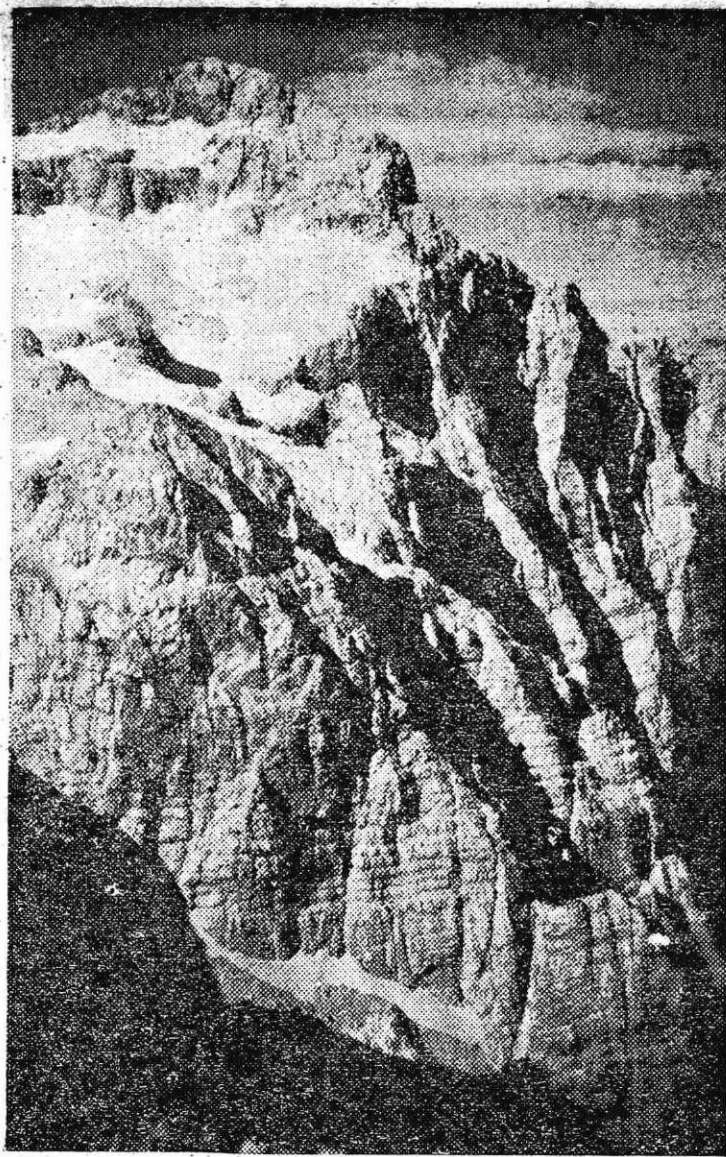
Odstotek lažjih, težjih in smrtnih planinsko alpinističnih nesreč pri nas na žalost iz leta v leto zaskrbljujoče narašča. V lanskem letu smo n. pr. vse leto zabeležili 13 smrtnih primerov, letos pa že do sredine poletja ravno toliko.

Pojemajoči SOS, klici na pomoč prihajajo poleti in pozimi iz vseh sten, grebenov, vrhov, krnic in okrešljav. Gorski reševalci prav gotovo sami nikakor ne morejo opraviti vsega težkega, nevarnega in odgovornega dela. Sklicujejo se na staro resnico, da je vsekakor bolje, lažje in tudi ceneje preprečevati nesreče in še prav po-

sebej smrtne planinske nesreče, kakor pa v lastni nevarnosti reševati ponesrečenca iz Turskega žleba, jalovčevega ozebnika in prepadnih in previsnih sten Triglava, Ojstrice, Špika, Široke peči ali Rink.

Vse planinske organizacije, še prav posebej pa pionirske sekcije, mladinski planinski in alpinistični odseki, bi morali posvetiti več skrbi načrtnemu šolanju in vzgoji mladih ljubiteljev gora. Neprimerna obleka in oprema, pocenjevanje številnih velikih nevarnosti, precenjevanje svojega znanja in sposobnosti, trganje cvetja, in proženja kamenja, so mnogo pogosti vzroki lažjih, težjih in tudi smrtnih planinskih nesreč.

Že letos so morali naši gorski reševalci v svojem jubilejnem letu (60 letnici 1912 do 1972) reševati smrtno ponesrečene v Paklenici, v dolini Drage, Za Akom v Martuljku in na Malem Triglavu. Pomagati pa so morali nepredvidnim, slabo opremljenim izletnikom, turistom, planincem in plezalcem v številnih krušljivih stenah in pri prečkanju nevarnih strmih snežišč. Vsem ljubiteljem in obiskovalcem na planinskih poteh priporočamo skrajno previdnost, dobro opremljenost ter psihično in fizično pripravljenost.

Naše gore so letos terjale že trinajst žrtev, to je toliko kot lani vse leto. Ljubitelje in obiskovalce opozarjamo na skrajno previdnost, dobro opremljenost in na to, da naj se lotevajo tur in vzponov, ki so jim psihično in fizično dorasli. Na sliki: vedno lepa in privlačna severna triglavska stena.

ROKOMET

Jeseniški igralci so prejšnji teden gostovali v Radovljici, kjer so odigrali dve prijateljski tekmi z ekipo Radovljice in Jadrana.

Jesenice : Jadran 9:20

Jeseničani so se v tej tekmi pomerili z ekipo Jadrana, katera je na pripravi v Radovljici in je pred nekaj dnevi srečanje z jugoslovansko reprezentanco izgubila le z enajstimi goli razlike. Tekma se je pričela razburljivo. Jeseničani so s hitrimi protinapadi dosegli vodstvo 4:0. Tedaj pa je trener Jadrana na teren poslal najboljše igralce in Jeseničani so prvi polčas izgubili z rezultatom 5:6. Drugi polčas je bil za Jeseničane še bolj usoden. Gostje so vse skozi igrali z najboljšimi močmi in zmagali z rezultatom 9:20. Sodnik Prešern iz Radovljice je svoje delo opravil dobro.

Gole za naše so dosegli: Prešern 4, Rozman 2, Pogačnik 1, Pavlič 1 in Rebolj 1.

Radovljica : Jesenice 15:15

Tudi v tem srečanju Jeseničani niso zaigrali tako kot znajo. Razlika od sedanjih tekem je bila le v tem, da so boljše zaigrali v drugem polčasu, medtem ko so v prvem igrali zelo slabo.

Igra je bila vse skozi izešana. Že čisto ob koncu polčasa pri rezultatu 8:8 je ekipi Radovljice uspelo doseči dva zaporedna gola in zaključiti polčas z rezultatom 10:8.

V drugem polčasu je Jeseničanom uspelo kmalu nadoknaditi ta dva zadetka. Do konca tekme sta se ekipi menjavali v vodstvu, katero sta zaključili z neodločenim rezultatom 15:15.

V letošnjem delu rokometne lige in pokalnih tekem sta ekipi Jesenic in Radovljice odigrali že štiri srečanja, v katerih Jesenice vodijo 5:3 v točkah.

Gole za Jesenice so dosegli: Rebolj 4, Prešern 4, Rozman 1, Pogačnik 2, Pavlič 2 in Gorjup 2.

Za ekipo Radovljice pa: Rjavec 2, Novak 4, Mandeljč 3, Tadič 3, Selan 2 in Dežman 1.

Jeseničani so na teh dveh prijateljskih tekmah igrali brez štirih standardnih igralcev, saj so v Radovljico odpotovali čisto nepričakovano, v času lastnega treninga. Igrali pa so na igrišču pokritim z lešem in se je zelo kadilo, zato boljših rezultatov od naših igralcev tudi nismo pričakovali. R. Z.

Uspešen start Poti prijateljstva treh dežel

Na enem izmed prvih srečanj planincev treh sosednjih alpskih dežel: Furlanija—Julijske krajine, Koroške in Slovenije leta 1970 v Gorici, je slovenska delegacija predložila pobudo, da se uvede po vrhovih treh dežel Pot prijateljstva. V to akcijo naj bi zajeli poleg rednih ljubiteljev in obiskovalcev tudi čim več prebivalcev, ki žive na območju naših in sosednjih koroških in italijanskih gora. Pobuda dr. M. Potoč-

nika, predsednika Planinske zveze Slovenije je naletela na topel pozdrav in vsesplošno odobravanje.

Deklarativno prijateljstvo planincev treh dežel je s to pobudo prešla v konkretne oblike. Na lanskem (1971) srečanju planincev treh dežel na Mokrinah v Karnijskih Alpah, so koroški planinci že predložili konkretni načrt. Traso Poti prijateljstva treh dežel, izdelan je bil zanimiv lepak in tudi opis vse poti. Trasa zajema trideset markantnih in zanimivih vrhov na območju koroških, slovenskih in bližnjih italijanskih gora, iz vsake pokrajine po deset.

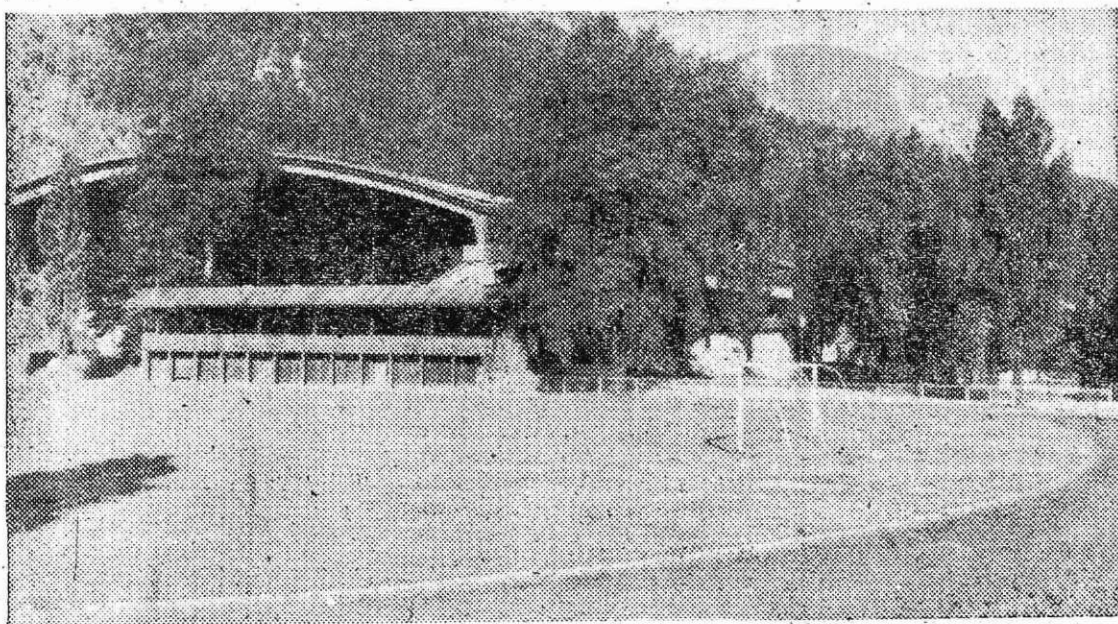
Zanimanje med gorniki iz Avstrije, Italije in Jugoslavije za pot je ogromno. Za pot prijateljstva se zanimajo in navdušujejo planinci in izletniki iz vseh treh alpskih pokrajin.

Organizatorji in pobudniki Poti prijateljstva treh dežel, so izdali tudi poseben izredno bogato ilustriran Dnevnik te poti. Vsi ljubitelji gora, ki se bodo povzpeli na vsaj pet vrhov iz vsake pokrajine, bodo prejeli poseben častni, spominski znak. Tisti pa, ki pa se bodo povzpeli na vseh trideset vrhov, v vsaki pokrajini po deset, pa bodo prejeli poleg zasluženega častnega

znaka še posebno diplomu v znak, da podpirajo in propagirajo tovarštvo in prijateljstvo med planinci Furlanije—Julijske krajine, Koroške in Slovenije. Na vseh vrhovih Poti prijateljstva so nameščeni posebni žigi, katere morajo obiskovalci te planinske Poti prijateljstva vtisniti v svoje popotne Dnevnike.

V nedeljo, dne 6. avgusta, je bil na vrhu Prisojnika (2547 m) nad Vrščem, ob veliki udeležbi gornikov iz Italije, Avstrije in Slovenije (preko 70) slovesen štart Poti prijateljstva treh dežel. Na vrhu Prisojne gore so se v prekrasnem vremenu z edinstvenim razgledom na vse obmejne vrhove treh dežel zbrali ljubitelji teh gora. Vse navzoče je uvodoma pozdravil podpredsednik PZS, ki je predal besedo pobudniku te planinske poti prijateljstva dr. Mihlu Potočniku. Vsi navzoči so pozdravili njegovo zamisel in besede. Navzoče je pozdravil tudi predstavnik koroških planincev, ki navdušeno pozdravljajo in podpirajo to zamisel.

Po veliki udeležbi na startu Poti prijateljstva na vrhu Prisojnika in po izrednem navdušenju bo postala ta planinska pot tesna vez med ljubitelji gora iz treh sosednjih alpskih dežel.

V športnem parku Podmežakljo, je vsak dan bolj živahno